

ELÇİN

Ömrün 75-ci baharı

Bakı – 2018

Tərtibçi-müəllif: **Bəybala Ələsgərov**

Elmi redaktor: **Kərim Tahirov,**
professor,
Əməkdar mədəniyyət işçisi

Redaktor: **Elnarə Mehbalıyeva**

Elçin. Ömrün 75-ci baharı /Bəybala Ələsgərov; elmi red.
K.Tahirov; red. E.Mehbalıyeva.- Bakı, 2018.- 95 s.

**E.İ.Əfəndiyevin “İstiqlal” ordeni ilə
təltif edilməsi haqqında**

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN
FƏRMANI**

Azərbaycan ədəbiyyatının inkişafındakı böyük xidmətlərinə görə Elçin İlyas oğlu Əfəndiyev “İstiqlal” ordeni ilə təltif edilsin.

Heydər ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 29 may 2003-cü il

**E.İ.Əfəndiyevin “Şərəf” ordeni ilə
təltif edilməsi haqqında**

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN
SƏRƏNCAMI**

Azərbaycan mədəniyyətinin inkişafında xüsusi xidmətlərinə görə Elçin İlyas oğlu Əfəndiyev “Şərəf” ordeni ilə təltif edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 11 may 2013-cü il

**E.İ.Əfəndiyevin “Şöhrət” ordeni ilə
təltif edilməsi haqqında**

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN
SƏRƏNCAMI**

Azərbaycan Respublikasında müasir ədəbiyyatşünaslığın və ədəbi tənqidin inkişafı sahəsində səmərəli fəaliyyətinə görə Elçin İlyas oğlu Əfəndiyev “Şöhrət” ordeni ilə təltif edilsin.

İlham Əliyev,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 11 may 2018-ci il

Xalq yazıçısı Elçinə

Hörmətli Elçin!

Sizi – müasir Azərbaycan ədəbiyyatının görkəmli nümayəndəsini 60 illik yubileyiniz münasibətilə ürəkdən təbrik edirəm.

Siz ədəbiyyatımıza 60-cı illərdə qədəm qoyaraq tez bir zamanda tanınan istedadlı yazıçılarımızdansınız. Həmin dövrün ideoloji qəliblərinə sığmayan üslubda yazıb-yaratmış və ədəbiyyatımızın yeni mərhələsini formalaşdırmış nasirlər arasında adınız daim hörmətlə çəkilir. Xalqımızın tarixi taleyi və bədii irsi ilə bağlı olan, uzaq və yaxın keçmişimizin mənzərəsini canlandıran əsərləriniz XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatında özünəməxsus yer tutur. Milli mentalitetin daşıyıcıları olan qəhrəmanlarınız milli olduqları qədər də ümumbəşəridirlər. Məhz buna görə əsərləriniz istər keçmiş sovet dövründə, istərsə də indi müxtəlif dillərə tərcümə olunaraq bir çox ölkələrdə oxucuların rəğbətini qazana bilmişdir.

Müasir cəmiyyətdə insan fenomeni həmişə sizin diqqət mərkəzinizdə olub. Ölkəmizdə cərəyan edən mürəkkəb ictimai-sosial proseslər, gərgin mənəvi-əxlaqi axtarışlar sizin qəhrəmanlarınızın daxili aləmində öz əksini tapmışdır. Həyat haqqında olan ideal təsəvvürlərin həyatın özündən nə qədər fərqli olduğunu dərk edən qəhrəmanlarınız, əslində, ədəbiyyatımızın əzəli mövzusu olan insan azadlığı problemini müasir dövrdə bütün çalarları ilə təcəssüm etdirirlər.

Siz yaradıcılığınızın çoxşaxəli olması ilə seçilən, müxtəlif janrlarda uğurla işləməyi bacaran qələm sahiblərindənsiniz. Teatr üçün yazdığınız əsərlər ədəbi aləmdə sizi həm də dramaturq kimi tanıtmışdır. Ölkəmizdə, habelə dünyada gedən ədəbi-bədii proseslər barədə dövrü mətbuatda müntəzəm olaraq dərc etdirdiyiniz tənqidi məqalələr ədəbiyyatşünasların yüksək qiymə-

tini qazanmışdır. Ssenariləriniz əsasında çəkilməmiş bədii filmlər tamaşaçılar tərəfindən həmişə böyük rəğbətlə qarşılanmışdır. Sizin ictimai fəaliyyətiniz müxtəlif ölkələrdə yaşayan soydaşlarımızın mənəvi birlik və həmrəyliyi işinə xidmət etmişdir.

İnanıram ki, yaradıcılığın ən yetkin dövrünü yaşayan ədib kimi siz müasir ədəbi prosesə ciddi təsir edən yeni-yeni əsərlərinizlə bundan sonra da Azərbaycan oxucusunu sevindirəcək, müstəqillik dövrü ədəbiyyatımızın zənginləşməsinə öz töhfənizi verəcəksiniz.

Sizə uzun ömür, cansağlığı və yeni yaradıcılıq uğurları arzu edirəm.

Heydər Əliyev,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 29 may 2003-cü il

Mən əsərlərimin böyük əksəriyyətini sovet dövründə yazmışam – başqa bir epoxada, başqa bir sistemdə, başqa bir ölkədə, tamamilə əks bir ideoloji mühitdə.

Ancaq hələ gənc yaşlarımdan etibarən bədii yaradıcılıqla bərabər, məqalə və esselərimi yazarkən, tədqiqatlarla məşğul olarkən də mənim əsas qayəm, məqsədim, amalım ondan ibarət olub ki, ideologiyaya (bəzən qorxunc, çox zaman kütlə, həmişə də ortodoks mahiyyətli Sov.İKP ideologiyasına!) yox, ədəbiyyata, sənətə xidmət etmək lazımdır.

Və bütün bu illər boyu mən bu yazılarımla, əlbəttə, öz imkanlarım daxilində məhz ədəbiyyata, sənətə xidmət etmişəm.

Əgər nəzərə alsaq ki, əsl ədəbiyyat, sənət öz konkret müəllifi ilə birlikdə, həm də xalqın özünüifadəsidir, mən bu illər ərzində tənqid və ədəbiyyatşünaslıq sahəsində də xalqa xidmət etməyə çalışmışam.

Mən heç bir bədii yazımdan imtina etmirəm – yaxşıdır, pisdir, onların hamısı mənimkidir və mən heç vaxt, heç bir məcburiyyət qarşısında hekayə, povest, pyes, roman yazmamışam. Onların hamısını vicdanımın səsi ilə yazmışam və bu gün – epoxaların (şüarların! konyukturanın! rəsmi meyarların!) daban-dabana zidd bir şəkildə dəyişdiyi bir zamanda da o bədii yazıları yenidən nəşr etdirmək mənim üçün xoşdur. O hekayələrdə, pyeslərdə, povestlərdə, romanlarda mənim müstəqil Azərbaycan Respublikasının oxucusundan gizlətmək istədiyim bircə cümlə, bircə söz də yoxdur.

E l ç i n ,
Xalq yazıçısı

Ədəbiyyat yaradıcısı, metodoloqu və təəssübkeşi

Azərbaycan ədəbiyyatının tarixində özünə möhkəm yer tutmuş, yaxud böyük mövqe qazanmış, az da olsa, elə şəxsiyyətlər var ki, onlar həm yaradıcı-sənətkar, həm metodoloq-mütəfəkkir və ya metodoloq-ideoloq, həm də ədəbiyyatın, xüsusilə milli ədəbiyyatın təəssübkeşidirlər. Mirzə Fətəli Axundzadədən başlayan bu estetik-intellektual ənənə – məktəbin davamını XX əsrin əvvəllərində, yeni tarixi şəraitdə (və fərqli tipologiyalarla!) Əli bəy Hüseynzadənin, Cəlil Məmmədquluzadənin, 30-cu illərdən tamamilə yeni tarixi şəraitdə isə Səməd Vurğunun, Mirzə İbrahimovun, Mehdi Hüseynin, Rəsul Rzanın... təcrübəsində görürük. Sosializm realizminin tənəzzülünün başladığı XX əsrin ortalarından sonra milli ədəbiyyatı həm yaradanlar, həm onun metodologiyasının nədən ibarət olduğunu müzakirə edənlər, həm də təəssübünü çəkənlər ayrı-ayrılıqda kifayət qədər çox olmuşdur. Ancaq bütün bunları öz fəaliyyətində bir küll (kompleks!) halında birləşdirən ən parlaq sima məhz Elçindir.

Bədii yaradıcılığa keçən əsrin 50-ci illərinin sonu 60-cı illərinin əvvəllərində başlayan (və ilk hekayələrindən etibarən öz yazıçı üslubunun konturlarını cızan!) Elçin “Azərbaycan bədii nəsrinə ədəbi tənqiddə (1945-1965)” mövzusunda namizədlik dissertasiyasını müdafiə edəndə (1969) artıq hekayə və povestlərdən ibarət üç kitabın – “Min bir gecədən biri” (1966), “Açıq pəncərə” (1969) və “Sos”un (1969) müəllifi idi. Azərbaycan EA Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutunun Ədəbiyyat nəzəriyyəsi şöbəsində elmi işçi kimi çalışdığı illərdə peşəkar yazıçı olmaqla yanaşı, həm də peşəkar ədəbiyyat nəzəriyyəçisi idi. Və təsadüfi deyildi ki, Azərbaycan sovet ədəbi tənqidinə həsr olunmuş məqaləsi 1973-cü ildə məşhur “Drujba narodov” jurnalının “Ən yaxşı

məqaləyə görə” mükafatına layiq görülmüşdü... Bununla belə, mənim fikrimcə, Elçinə tənqidçi-ədəbiyyatşünas nüfuzunu o zaman geniş maraq doğuran (və bugünə qədər intellektual-ideoloji tərəvətini itirməyən) “Tənqid və ədəbiyyatımızın problemləri” kitabı (1981) qazandırdı. Azərbaycan ədəbiyyatının təhlilində, ədəbi üslubların dəyərləndirilməsində və sənətkarlıq meyarlarının müəyyənləşdirilməsində tənqidin (və tənqidçinin) xidmətinin nədən ibarət olduğu barədə aydın elmi estetik (metodoloji!) təsəvvür yaradan bu kitab çıxana qədər isə müəllifin ondan az populyar olmayan bədii kitabları – “Bu dünyada qatarlar gedər”, “Bir görüşün tarixçəsi”, “Povestlər” və s. nəşr olunmuş, ədəbi-ictimai mühitdə böyük rezonans doğurmuşdu. Elçinin bu dünyaya birinci növbədə ədəbiyyatın yaradıcısı (yazıçı!), ya metodoloqu (ədəbiyyatşünas!) olaraq gəldiyi sualına cavab vermək çətindir... Bununla belə ümumi yaradıcılıq fenomenologiyası (metafizikası!) baxımından ədəbiyyatın yaradıcısı olmaq missiyası, nə qədər sadələvh görünsə də, mənəcə, daha aparıcı mövqedədir...

...“Bülbülün nağılı” (1983), “Mahmud və Məryəm” (1983, 1984), “Beş dəqiqə və əbədiyyət” (1984), “Ağ dəvə” (1985), “Ölüm hökmü” (1989), “Ömrün son səhəri” (1993), “Dəlixonandan dəli qaçıb” (1996), “Baladadaşın ilk məhəbbəti” (2000), “Bayraqdar” (2003), “Qarabağ şikəstəsi” (2009) və s. kitabları, eləcə də on cildlik “Seçilmiş əsərləri”nə (2005) daxil olan əsərlərin əksəriyyəti göstərir ki, Elçin, birinci növbədə, müqtədir bir ədəbiyyat yaradıcısı – sənətkardır. Buraya onun xüsusilə son illərdə Azərbaycan teatrının (eləcə də dünya teatrlarının) səhnəsində uğurla tamaşaya qoyulan əsərlərini, kinossenarilərini əlavə etsək, gözlərimiz önündə olduqca zəngin bir yaradıcılıq mənzərəsi (miqyası!) canlanır ki, burada diqqəti cəlb edən yalnız kəmiyyət (məhsuldarlıq!) deyil, həm də (və daha çox!) keyfiyyət, yazıçı üslubunun özünəməxsusluğu, mükəmməlliyi və ictimai şüura təsirediciliyidir.

Elçinə tənqidçi-ədəbiyyatşünas nüfuzu qazandıran “Tənqid və ədəbiyyatımızın problemləri”ndən sonra nəşr olunan “Klassik-

lər və müasirlər” (1987), “Ədəbiyyatımızın yaradıcılıq problemləri” (1999), “Tənqid və nəsr” (1999), “Ədəbi düşüncələr” (2002), “Azərbaycan ədəbi tənqidinin və ədəbi prosesin problemləri” (2003) və s. kitabları göstərdi ki, o, Azərbaycan ədəbiyyatının ən böyük metodoloqlarından biridir... Və “Bülbül” (1988), “Məmmədəmin Rəsulzadə” (1994), “Bəstəkarın vətəndaş sözü” (1995), “Klassik aşiq poeziyasında dünya obrazı” (1996), “Nəriman Nərimanov: şəxsiyyəti və fəaliyyəti” (1997), “Şəxsiyyət və istedad (Cəfər Cabbarlı)” (2000), “Cəfər Cabbarlı” (2000) və s. məqalə-kitabçaları həcmcə nə qədər kiçik olsalar da, müəllifin maraq dairəsinin metodoloji genişliyini bir daha təsdiq edir. Elçin böyük bir ədəbiyyat yaradıcısı – yazıçı, ədəbiyyatşünas metodoloq olmaqla yanaşı, ədəbiyyatın, xüsusilə milli ədəbiyyatın böyük təəssübkeşidir.

...Elçinin ədəbiyyat yaradıcısı kimi nə qədər böyük uğur qazandığını sübut edən ən azı üç texniki göstərici var: - bunlardan birincisi nəşr olunan kitablarının tirajı, tamaşaya qoyulan əsərlərinin sayıdır; - ikincisi, onun bədii istedadı haqqında yazılan ədəbi-tənqidi, elmi yazılar, deyilən fikirlərdir; - üçüncüsü isə əsərlərinin dünya dillərinə tərcüməsi, dünyada doğurduğu rezonansdır... Mən bu statistikaya getmək istəməzdim, ona görə yox ki, burada müəllifin, həqiqətən, Azərbaycanın az yazıçısı ilə müqayisə olunacaq bir miqyası var... Daha çox ona görə ki, həmin miqyasla müqayisə oluna biləcək ədəbi-estetik, intellektual – metafizik və fərdi-üslubi qüdrəti var. Elə bir qüdrət ki, o, adi insanların ondan da adi məişət həyatından (problemlərindən?..) başlamış cəmiyyətin ən yüksək mövqeyində dayanmış aristokratların “ideal” problemlərinə (həyatına?..) qədər əhatə etmək iqtidarına milikdir... Və təsadüfi deyil ki, “Müasir Azərbaycan ədəbiyyatında insanın bədii-estetik dərkisi” mövzusunda müdafiə olunmuş (2004) doktorluq dissertasiyası (Nərgiz Arıfqızı) məhz Xalq yazıçısı Elçinin yaradıcılığna həsr edilmişdir. Elçin 8 Xalq yazıçısı (1998) Elçin yaradıcılığı ilə nəinki insanın bədii-estetik dərkisi üçün müasir ədəbi kontekst-material (və miqyas-mühit)

vermiş, həmin dissertasiyanın müdafiəsindən yeddi il əvvəl (yəqin ki, bir neçə yeddi il gecikəndən sonra!) “Ədəbiyyatda tarix və müasirlik problemi” mövzusunda doktorluq dissertasiyası müdafiə etmişdi (1997).

...Elçinin yaradıcılığında (və yaradıcı şəxsiyyətində!) biri digərindən asanlıqla ayrılan (və eyni dərəcədə asanlıqla birləşən, bütövləşən!) üç parlaq əlamət-komponent var: 1) bədiilik, 2) elmilik, 3) və publisistiklik. Nəzərə alsaq ki, bu dünyada ümumən insan fəaliyyətinin (və yaradıcı şəxsiyyətinin!) bunlardan başqa cəmisi iki komponent əlaməti qalır (rəsmilik və məişət) və onu da nəzərə alsaq ki, həmin sonuncular da Elçinin istedad imkanları kontekstindən nəinki kənarında deyil, bəlkə əksinə, fərdi yaradıcı passionarlığının (kreativliyinin!) üzvi tərkib hissəsidir, onda təsəvvür etmək olar ki, Elçin yaradıcı, metodoloq və təəssübkeş olaraq ən azı ədəbiyyatımızda hansı genotipin varisidir. O, yalnız bugünə, keçmişə və gələcəyə aid ən mükəmməl kanonları-təhlil, təfsir və proqram-layihələri təsdiq etməklə kifayətlənmir, nəinki bugünə, gələcəyə, hətta “hər işi qaydasında olan” keçmişə də sual verməyi (və bütövlükdə cəmiyyəti bu sual üzərində düşündürməyi!) bacarır. Hər şeydən əvvəl ona görə ki, sualı birinci növbədə özünə (özünün fərdi olduğu qədər də ictimai yaradıcı – intellektual şəxsiyyətində!) verir... Çünki mühiti (öz sözlərilə desək, idrak “təsərrüfat”ını) özündə ehtiva etmədən nə cəmiyyətə sual verə, nə də ondan cavab gözləyə bilərsən. Təsədüfi deyil ki, Elçinin “Sosializm realizmi bizə nə verdi?” sual-məqaləsi son illər bizim ədəbi-ictimai tənqidi-mülahizəmizi məşğul edən ən mühüm sual-hadisə oldu... Bu onun cəmiyyətə (və özünə!) verdiyi indiyə qədərki neçə-neçə suallardan biri idi... Və bu cür müstəqim və ya məcazi (ritorik) suallar yalnız vaxtaşırı olaraq ədəbi mühiti “silkələmək”lə qalmamış, yeni ədəbi nəslin yetişməsində, müasir ədəbi-estetik (və nəzəri) düşüncə təcrübəsinə yiyələnməsində, ümumən ədəbiyyat adamı kimi formalaşmasında böyük rol oynamışdır.

Etiraf etmək lazımdır ki, mənim də daxil olduğum, ədəbiyyatşünaslığa keçən əsrin 70-ci illərində gəlmiş, yaxud gəlməyi qarşısına məqsəd qoymuş nəslin ən böyük kumirlərindən biri Elçin idi. Mövcud kanonlara qarşı çıxan, ancaq həmin kanonları yaratmış ədəbi simalara (və onların görüşlərinə) tarix kimi hörmətlə yanaşmağın parlaq nümunələrini verən, dövrün tələb elədiyi yeni (progressiv!) modellər təklif edən kifayət qədər gənc ədəbiyyatşünasın inkarçı, yaxud nihilist deyil, mahiyyətə təkamülçü mübarizəsi gənclik üçün olduqca cəlbədicisi idi. Və bu nəzəri-estetik mövqeyini o, təkcə bir ədəbiyyat metodoloqu kimi yox, həm də müasir Azərbaycan nəsrinin – yeni nəsrin gözəl nümunələrini yaradan yazıçı-sənətkar olaraq da hər yeni hekayə, povest və ya romanında təsdiq edirdi. Və bugün də təsdiq etməkdədir!.. Elçinin 70-ci illərin sonu 80-ci illərin əvvəllərində Azərbaycan ədəbiyyatı tarixini yenidən dərk etmək istiqamətində başladığı (və başçılıq elədiyi) hərəkət, xüsusilə “Fikrin karvanı” silsiləsi milli ədəbiyyatın fəlsəfi-estetik idrakı, daha doğrusu, ədəbiyyat tarixinin (və ədəbi şəxsiyyətlərin) mükəmməl bir modern fundament üzərinə qoyulması üçün həm nəzəri-metodoloji əsas hazırladı, həm də (bəlkə, bu daha əhəmiyyətli idi!) ədəbiyyat tarixi kanonlarının publisistikaya qədər varacaq elmi-tənqidi müzakirəsinə geniş rəvac verdi.

Azərbaycan (ümumən dünya) ədəbiyyatının tarixini yaxşı bilən, 80-ci illərdən demək olar ki, özü də böyük bir yazıçı olaraq bu tarixə qoşulmağa başlayan Elçin ədəbiyyat tarixinə (və ədəbi şəxsiyyətlərə!) canlı, bizim bugünümüzdə iştirak edən, sözün əsl mənasında müasirliyin hadisəsi kimi baxmağın, elə bilirəm ki, praktikasını yaratdı. Onun yazıçı, mütəfəkkir-metodoloq (və ideoloq), təəssübkeş olaraq ən böyük xidmətlərindən biri də milli ədəbiyyatı dünya ədəbiyyatında, eləcə də ədəbi-nəzəri fikrində həm tarixən mövcud olmuş, həm də müasir dövrdə mövcud olan ideyalar, üslub texnologiyaları kontekstində dəyərləndirməyə - uğurlarımızın (və qüsurlarımızın) miqyasını müəyyənləşdirməyə çalışmasıdır. Gənc dostu, istedadlı yazıçı-jurnalist Yaşara bu

yaxınlarda verdiyi bir kitablıq geniş müsahibə də göstərdi ki, Elçin ədəbiyyatı həm milli, həm də ümumbəşəri səviyyədə təhlil etməkdə öz sələflərindən nə qədər qabağa getmiş, müasirlərini isə nə qədər qabaqlamışdır. Ümumən dünyanın, o cümlədən dünya ədəbiyyatının nə ilə nəfəs aldığını bilmədən, özünü dünyadan təcrid etməklə milli ədəbiyyatın təəssübünü çəkmək absurddur, əsl milli ədəbi-mədəni təəssübkeşlik odur ki, bədii yaradıcılıq imkanlarını dünyanın (insanlığın) müvafiq imkanları kontesktində dərk edib dəyərləndirə (və fəxr edə!) biləsən ki, bu baxımdan Elçinin bədii, elmi və publisistik idrak təcrübəsi, həqiqətən, milli bir məktəb, əgər belə demək mümkündürsə, transmilli bir metodologiyadır.

İlk elmi-nəzəri məqalələrindən birinin “Drujba narodov” jurnalının mükafatını almasını bir tərəfə qoysaq, dünya bir sıra müxtəlif dillərdə Elçinin əsasən bədii yaradıcılığı ilə tanışdır – kitablarını oxuyur, teatr tamaşalarına baxır... və qiymətləndirir... Şübhə etmirəm ki, bütün bunlarla yanaşı o, esseləri, elmi publisistik oçerkləri, nəzəri-fəlsəfi müsahibələri, heç bir janra sığmayan (bəlkə də, yeni janr tipologiyası təqdim edən) yazıları ilə də müasir dövrün bir Azərbaycan mütəfəkkiri kimi də bizi dünyada təmsil etməyə tamamilə (və çoxdan!) layiqdir. Qənaət, müddəa və mülahizələrindəki konkretlik, mükəmməl məntiq və polemikaya açıqlıq, eləcə də idrak-təfəkkür miqyası (və dərinliyi) elə bilirəm ki, Elçinin metodoloji mükəllimələri (və şəxsiyyəti!) hər bir mütəfəkkir (filosof) üçün maraqlı bir enerji qaynağıdır... Çünki o, birinci növbədə, ədəbiyyat yaradıcısı, metodoloqu və təəssübkeşidir.

Nizami Cəfərov,
akademik

Ömrün 75-ci baharı

1943-cü il, İkinci Dünya müharibəsinin tən ortası idi. Artıq Sovet Ordusu Vətəni alman faşistlərindən təmizləyirdi. Bu yazda XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatının klassiki İlyas Əfəndiyevin ailəsində oğlan uşağı dünyaya göz açmışdı. Uşağa ad qoyanda atası İlyas kimi türk adı olan Elçin adı ilə razılaşmışdı. Elçin – yəni haqq-ədalət yolçusu, həqiqət tərəfdarı, düzlük, doğruluq, şərəfli insan. Elçin bütün bunları özündə cəmləşdirdi. Müharibənin bütün çətinliklərinə baxmayaraq o da “qarğı at” sürmüş, Xəzərin qumlu sahillərində gəzərək öz ömrünün cəhlimlərini açmışdır.

Müasir Azərbaycan ədəbiyyatının böyük nümayəndələrindən biri, Xalq yazıçısı, filologiya elmləri doktoru, professor Elçin 1943-cü il may ayının 13-də, Bakı şəhərində, XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatının klassiki İlyas Əfəndiyevin ailəsində anadan olmuşdur. Orta məktəbi bitirdikdən sonra ADU-nun filologiya fakültəsində təhsil almış, universitet Elmi Şurasının zəmanəti ilə Azərbaycan EA Nizami adına Dil və Ədəbiyyat İnstitutunda ədəbiyyat nəzəriyyəsi üzrə aspiranturaya daxil olmuş, “Azərbaycan bədii nəsrinə ədəbi tənqiddə” mövzusunda namizədlik, daha sonra “Ədəbiyyatda tarix və müasirlik problemi” mövzusunda doktorluq dissertasiyalarını müdafiə etmişdir.

Bədii yaradıcılığa lap erkən yaşlarından başlamışdır. İlk hekayəsi (“O inanırdı”) 1959-cu ildə “Azərbaycan gəncləri” qəzetində dərc olunmuş və ədəbi ictimaiyyət tərəfindən rəğbətlə qarşılanmışdır. Bundan sonra o, dövrü mətbuatda müntəzəm olaraq bir-birindən maraqlı hekayə, povest, roman və ədəbi-tənqidi məqalələrlə çıxış etmişdir. Böyük ədibin hekayələrindən, povest, roman və pyeslərindən ibarət müxtəlif dillərdə 100-dən çox kitabı, elmi monoqrafiyaları nəşr edilmişdir. Elçinin məşhur

“Mahmud və Məryəm”, “Ağ dəvə” və “Ölüm hökmü” romanları Azərbaycan nəsrinin qızıl fonduna daxil olmuşdur.

60-cı illər ədəbi nəslinin ən istedadlı və aparıcı nümayəndələrindən olan Elçin, əsərlərinin mövzusunun həmişə oxucunu düşündürən, narahat edən, bu gün üçün səciyyəvi, tipik olan hadisələrdən alır. Özünəməxsusluq, orijinallıq, yenilik, psixoloji dərinlik və dəqiqlik, bədii dilin, lüğət tərkibinin zənginliyi, dünyagörüşünün genişliyi onun çoxcəhətli yaradıcılığını şərtləndirən başlıca xüsusiyyətlərdəndir.

Elçin qələmə aldığı hər bir obrazın dolğun, cəzbedici alınması üçün onun əxlaqi-mənəvi keyfiyyətlərini, düşüncələrini, psixologiyasını son dərəcə spesifik, mənalı lövhə və detallarla açmağı bacarır və onun yaradıcılığını şərtləndirən bu cəhətlər həmişə ədəbi tənqiddən diqqət mərkəzində olmuş, yüksək qiymətləndirilmişdir.

Əsərlərinin məhz bu keyfiyyətlərinə görə Elçin müxtəlif millətlərdən ibarət milyonlarla oxucu auditoriyasının sevimli yazıçısıdır.

O, istər kiçikhəcmli, istərsə də irihəcmli əsər yazsın, fərqi yoxdur, seçdiyi mövzunu sənətin yüksək bədii-estetik tələbləri səviyyəsinə qaldırır, onun təsvir etdiyi hadisələr həyatı, canlı və təsirli alınır, obrazların ömür yolu bədii sözün işığında hərtərəfli görünür. Buna görə də, Murad, Sevil, Ağanəcəf, Baladadaş (“Baladadaşın ilk məhəbbəti”), Cavanşir, Fazilə, Ayaz (“Qış nağılı”), Ayna, Cəfər, Qəşəm, Sədəf, Salman kişi (“Gümüşü, narıncı, məxməri”), Qəzənfər, Əmirqulu, Ələkbər, Ağababa, Əzizağa (“Baladadaşın toy hamamı”), Cəfər, Səkinə, Güldəstə, Kitabulla, Tamilla (“Bir görüşün tarixçəsi”), Ziba, Mürşud, İmaş, Cəbi (“Ox kimi bıçaq”) və bir çox başqa surətlər yadda qalır, bizə fərdiləşən, psixologiyası, fikir və hiss aləmi doğma olan obraz təsiri bağışlayırlar.

İstedadlı tənqidçi Nadir Cabbarov “Həyat nəfəsli nəsr” məqaləsində yazır: “Ciddi nəsr! Olsun ki, bu ifadə ədəbi anlayış kimi qeyri-dəqiqdir və istilah kimi özünü doğrultmasın. Lakin

yazıcının gerçəkliklə ünsiyyəti, onun həyat materialı ilə sənətkar rəftarı baxımından bu ifadə, zənnimcə, çox yerinə düşür: Elçin nəsrı ciddi nəsrdir - sözünün canı olan mətləbli nəsrdir”.

Elçin təkcə hekayələrində yox, povest və romanlarında da söz israfçılığına yol vermir, həmişə lakonik yazır, əsl mətləbi qələmə alır, rəmz və şərtilliklərdən, öz-özü ilə söhbət və daxili dialoqlardan, əfsanə və nağıl ünsürlərindən tez-tez istifadə edir.

Elçinin “Bir görüşün tarixçəsi”, “Toyuğun diri qalması”, “Dolça” kimi povestləri yalnız Azərbaycanda deyil, dünyanın bir çox ölkələrində nəşr olunmuş, oxucular tərəfindən böyük maraqla qarşılanmışdır. Təsadüfi deyil ki, bu povestlər keçmiş Sovet İttifaqının ən populyar və çoxtiraajlı jurnallarında dərc edilmişdi (“Bir görüşün tarixçəsi” – “Yunost” jurnalı, 1977, № 6; “Toyuğun diri qalması” – “Drujba narodov” və “Don” jurnalları, eyni vaxtda, 1978, № 10; “Dolça” – “Yunost” jurnalı, 1981, № 8).

Onun əsərləri bir çox ədəbi mükafatlar, o cümlədən SSRİ Yazıçılar İttifaqının, “Drujba narodov” və “Smena” (iki dəfə) jurnallarının, “Literaturnaya qazeta”nın (iki dəfə), “Nedelya” həftəliyinin və digər mətbuat orqanlarının “İlin ən yaxşı əsəri” mükafatlarını, Moskvada nəşr olunmuş “Əncir ağacı” adlı povest və hekayələr kitabı keçmiş SSRİ-nin ən nüfuzlu mükafatlarından birini – Lenin komsomolu mükafatını, “Memar Sinan” Universitetinin (İstanbul), Fateh Universitetinin (İstanbul) mükafatlarını, eləcə də ulu öndər Heydər Əliyevin müvafiq Sərəncamı ilə “İstiqlal”, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin Sərəncamı ilə isə “Şərəf” ordeni ilə təltif edilmişdir.

Ümumiyyətlə, qeyd etmək lazımdır ki, Elçin keçmiş ümumsovet ədəbi prosesində həm yazıçı kimi, həm də tənqidçi kimi ən fəal surətdə iştirak edən nüfuzlu bir qələm sahibidir. Onun yalnız elə “Literaturnaya qazeta”da dərc edilmiş onlarla məqalələrini, “Voprosı literaturı”, “Literaturnoye obozreniye” kimi jurnallarda ki nəzəri çıxışlarını xatırlamaq kifayətdir.

Elçinin üç romanı – “Mahmud və Məryəm”, “Ağ dəvə” və “Ölüm hökmü” – yalnız milli romançılığımızın yox, ümumiyyət-

lə, Azərbaycan ədəbiyyatının ciddi və əhəmiyyətli nailiyyətləri hesab olunur və onlar bədii-estetik səviyyələri, qaldırdıqları sosial-ictimai problemlərin dərinliyi baxımından keçmiş sovet ədəbiyyatında yaranmış ən mükəmməl romanlar sırasındadırlar.

Misal üçün, “Ölüm hökmü” romanı təxminən 60 illik bir dövrün bədii salnaməsidir. Yazıçı həmin faciəvi və ziddiyyətli dövrlə bağlı həqiqətləri bütün kəskinliyi ilə demiş, sovet ictimai quruluşunun cəmiyyətə vurduğu mənəvi və maddi zərbələrin insan talelərinə təsirini dolğun bədii boyalarla ifadə etmişdir. Romanda həm 20-30-cu illərlə, həm də müasir dövrümüzə bağlı faktoloji sənədlilik, bədii təxəyyül və obrazlarla özünün üzvi vəhdətini tapmışdır.

Elçinin dramaturgiyası, son illərdə qələmə aldığı komediyalar Azərbaycan komedioqrafiyasını keyfiyyətə yeni bir mərhələyə qaldırmış və milli sənətimizdə bədii-estetik hadisə olaraq “Elçin teatri”ni yaratmışdır. Onun “Poçt şöbəsində xəyal”, “Ah, Paris!.. Paris!..”, “Mən sənəin dayınam”, “Dəlivanadan dəli qaçıb, yaxud mənim sevimli dəlim”, “Mənim ərim dəlidir”, “Qatil”, “Şekspir” və s. kimi pyesləri yalnız Azərbaycanın deyil, xarici ölkələrin, o cümlədən Türkiyənin ən böyük teatrlarında uğurla səhnəyə qoyulmuşdur.

Görkəmli tənqidçi Yaşar Qarayev yazır: “Elçin dramaturgiyamızda ilk dəfə olaraq kaosun, hərə-mərcliyin obrazını yaradır! Onların əsasında duran mənəvi-əxlaqi, ideoloji stereotiplərə, normativ düşüncə və rəftar tərzinə ən müasir, ayıq, oyaq ədəbi-estetik münasibət ifadə edir.”

Elçinin “Tənqid və nəsr”, “Klassik aşiq ədəbiyyatında “dünya” obrazı”, Üzeyir Hacıbəyovun publisistikasını tədqiq və təhlil edən “Bəstəkarın vətəndaş sözü” monoqrafiyaları, eləcə də Azərbaycanın böyük şəxsiyyətlərinə – Bülbülə həsr edilmiş “Bülbül”, Azərbaycan Demokratik Cümhuriyyətinin lideri Məmməd Əmin Rəsulzadənin həyat və yaradıcılığından bəhs edən “Məmməd Əmin Rəsulzadə”, yazıçı, siyasi-ictimai xadim Nəriman Nərimanovun yaradıcılığını və fəaliyyətini işıqlandıran

“Nəriman Nərimanov”, Cəfər Cabbarlının yaradıcılığını yeni aspektdən təhlil edən “Sənətkar və şəxsiyyət” monoqrafik oçerkləri və s. kimi elmi əsərləri Azərbaycan ədəbiyyatşünaslıq elminin son onillərdə əldə etdiyi nailiyyətlərin parlaq nümunələridir.

Onun son illərdə çap etdirdiyi son dərəcə orijinal “Ədəbi düşüncələr”i böyük marağa səbəb olmuş və həm oxucular, həm də ədəbi ictimaiyyət tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir.

Elçinin ədəbi fəaliyyətində tərcümə də əhəmiyyətli yer tutur. Onun klassik yapon poeziyasından tərcümə etdiyi “Nərgizin birçə ləçəyi”, Qərb yazıçılarından ibarət “Necə oldu ki, Pyer Duş məşhurlaşdı” kitabları, Molyerin “Skapenin kələkləri” və “Jorj Danden, yaxud aldanmış ər” komediyaları və s. oxucular və tamaşaçılar tərəfindən rəğbətlə qarşılanmışdır.

Elçinin əsərləri rus, ingilis, fransız, alman, ispan, türk, macar, bolqar, ərəb, ruman, fars, çex, polyak, xorvat, gürcü, moldav, türkmən, özbək, qazax, tacik, serb və s. dillərə tərcümə edilmişdir. Yalnız elə bu faktı qeyd edək ki, Elçinin qardaş Türkiyədə 18 kitabı nəşr olunmuşdur.

Elçin bu gün ədəbi-mədəni mühitin formalaşmasında böyük rolu olan hörmətli və nüfuzlu şəxsiyyətlərdən biridir. Onun həm dövlətçiliklə, həm də bədii yaradıcılıqla bağlı fəaliyyəti bir-birini ahəngdar şəkildə tamamlamışdır.

Elçin hazırda yaradıcılığının ən dolğun çağını yaşayır və biz inanırıq ki, o, yeni-yeni əsərləri ilə ədəbiyyat xəzinəmizi daha da zənginləşdirəcəkdir.

Bu elə həmin Elçindir – alınının təri olan bütün zəhmətini 10 cildlik “Seçilmiş əsərləri”ndə cəmləşdirdi.

Bu elə həmin Elçindir – “Min gecədən biri”ni yazıb.

Bu elə həmin Elçindir – “Açıq pəncərə”ni qələmə aldı.

Bu elə həmin Elçindir – “SOS”u yazdı.

Bu elə həmin Elçindir – “Gümüşü, narıncı, məxməri”ni yazdı.

Bu elə həmin Elçindir – “Bu dünyadan qatarlar gedər” dedi.

Bu elə həmin Elçindir – “Bir görüşün tarixçəsi”ni qələmə aldı.

Bu elə həmin Elçindir – “Günay, Yalçın, Nigar, bir də Səlim”, “Günayın, Yalçının, Nigarın nağılları”ni balaca uşaqlara həsr etdi.

Bu elə həmin Elçindir – “Pyeslər”i yazdı.

Bu elə həmin Elçindir – ədəbiyyatçılar üçün “Tənqid və ədəbiyyatımızın problemləri”ni bildirdi.

Bu elə həmin Elçindir – hekayə və povestlərini “Bülbülün nağılları”nda çatdırdı.

Bu elə həmin Elçindir – “Mahmud və Məryəm”i yazdı.

Bu elə həmin Elçindir – “Beş dəqiqə və əbədiyyət”i yazdı.

Bu elə həmin Elçindir – “Ağ dəvə”si ilə dünyanı gəzdi.

Bu elə həmin Elçindir – Vokal sənətinin böyük siması Bülbülə həsr etdiyi “Bülbül”lə onu dünyaya bir daha tanıtdı.

Bu elə həmin Elçindir – irihəcmli “Klassiklər və müasirlər”i qələmə aldı.

Bu elə həmin Elçindir – uşaqlara “Humayın yuxusu”nu çatdırdı.

Bu elə həmin Elçindir – irihəcmli “Ölüm hökmü” romanını çap etdirdi.

Bu elə həmin Elçindir – “Ömrün son səhəri”ni qələmə aldı.

Bu elə həmin Elçindir – “Özümüz və sözümüz”ü əlifba sırası ilə düzdü.

Bu elə həmin Elçindir – Şərqdə ilk Azərbaycan Demokratik Cümhuriyyətinin banisi “Məmməd Əmin Rəsulzadə”ni yazdı.

Bu elə həmin Elçindir – böyük Üzeyir Hacıbəylinin publisistikasına həsr etdiyi “Bəstəkarın vətəndaş sözü”nü qələmə aldı.

Bu elə həmin Elçindir – “Dəlixanadan dəli qaçıb” deyən.

Bu elə həmin Elçindir – “Klassik aşıq poeziyasında “dünya” obrazı”ni yaradan.

Bu elə həmin Elçindir – ərəb əlifbası ilə “On ildən sonra”ni yazdı.

Bu elə həmin Elçindir – Azərbaycan ədəbi-tarixi paralellərinin nəzəri tədqiqatları əsasında “Ədəbiyyatda tarixilik və müasirlik problem”i qələmə aldı.

Bu elə həmin Elçindir – Azərbaycan xalqının görkəmli oğlu, yazıçı, pedaqoq və ictimai-dövlət xadimi Nəriman Nərimanovun həyat və fəaliyyətinə həsr etdiyi “Nəriman Nərimanov şəxsiyyəti və fəaliyyəti”ni yazdı.

Bu elə həmin Elçindir – yenə uşaqlar üçün “Kukla, yaxud Aysu”nu yazdı.

Bu elə həmin Elçindir – “Ədəbiyyatımızın yaradıcılıq problemləri”ndən söz açdı.

Bu elə həmin Elçindir – “Kitabi-Dədə Qorqud” dastanının 1300 illik yubileyinə həsr olunan “Kitabi-Dədə Qorqud” aliliyini insanlara çatdırdı.

Bu elə həmin Elçindir – 1945-1965-ci illəri əhatə edən “Tənqid və nəsr: Azərbaycan bədii nəsrinə ədəbi tənqiddə” adlı vəsaiti qələmə aldı.

Bu elə həmin Elçindir – son 30 ilin hekayələrini özündə əks etdirən “Baladadaşın ilk məhəbbəti” adlı kitaba cəmləşdirdi.

Bu elə həmin Elçindir – Azərbaycan Sovet dramaturgiyasının banisi Cəfər Cabbarlı haqqında “Cəfər Cabbarlı şəxsiyyəti və yaradıcılığı haqqında düşüncələr”i yazdı.

Bu elə həmin Elçindir – “Ədəbi düşüncələr”ini yazdı.

Bu elə həmin Elçindir – “Bayraqdar”ı qələmə aldı.

Bu elə həmin Elçindir – yenidən “Ustad Bülbül” əsərini qələmə aldı.

Bu elə həmin Elçindir – dahi yazığımız Mir Cəlal Paşayevə həsr edilən “Sadəlik və müdriklik: müəllim haqqında söz” adlı kitabını yazdı.

Bu elə həmin Elçindir – “Günay, Humay, bir də günəbaxan və qırt toyuğun cücələri”ni yazdı.

Bu elə həmin Elçindir – “Küləyin, Çinarın və qaranquş balasının nağılı”ni uşaqlara həsr etdi.

Bu elə həmin Elçindir – “Dünya ədəbiyyatı” dərgisinin dəstəyi ilə “Qarabağ şikəstəsi”ni qələmə aldı.

Bu elə həmin Elçindir – uşaqlara “Qəhrəman Aysu, qara pişik və cıqqılı siçanın nağılı” və “Mənə niyə gülürlər”i bəxş etdi.

Bu elə həmin Elçindir – irihəcmli “Ömrün anları”nı yazdı.

Bu elə həmin Elçindir – “Balaca qırmızı çiçək və Gilas qız”ı yazdı.

Bu elə həmin Elçindir – “Sosrealizm bizə nə verdi? Sovet dövrü ədəbiyyatı haqqında. Məsələnin qoyuluşuna dair” kitabını qələmə aldı.

Bu elə həmin Elçindir – “Poçt şöbəsində xəyal”, “Ah, Paris!.. Paris!..”, “Mən sənin dayınam”, “Dəlixanadan dəli qaçıb, yaxud mənim sevimli dəlim”, “Mənim ərim dəlidir”, “Qatil”, “Şekspir”, “Cəhənnəmin sakinləri”, “Teleskop”, “Sənətkarın taleyi” və s. pyesləri qələmə aldı.

Bu elə həmin Elçindir – “Yol qəsəbədən şəhərə gedir”, “Toyuğun diri qalması”; “Dolça”; “Kaşeyin taleyi”, “Gül dedi bül-bülə” və s. povestləri yazdı.

Bu elə həmin Elçindir – hələ on il əvvəl 1977-ci ildə Şuşaya duman gələcəyini bildirdi.

Bu elə həmin Elçindir – “Ox kimi bıçaq”, “Aman ovcu, vurma məni”, “Hökmdarın taleyi”ni yazdı.

Bu elə həmin Elçindir – “Qızıl”, “İnfarkt” “Gecikmiş payız günü”, “Qisas”, “Mənim ərim dəlidir”, “Taun yaşayır” və s. dram, səhnəcik və radio əsərlərini yazdı.

Bu elə həmin Elçindir – elin namuslu oğlu.

Bəybala Ələsgərov

Həyat və fəaliyyətinin əsas tarixləri

- 1943** - Bakı şəhərində, XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatının klassiki, Xalq yazıçısı İlyas Əfəndiyevin ailəsində anadan olmuşdur.
- 1950** - Orta məktəbin birinci sinfinə daxil olmuşdur.
- 1959** - “O inanırdı” adlı ilk hekayəsi “Azərbaycan gəncləri” qəzetində çap olunmuşdur.
- 1960** - Orta məktəbi bitirib, Bakı Dövlət Universitetinin filologiya fakültəsinə daxil olmuşdur.
- 1965** - Ali təhsilini başa vurmuşdur.
- 1966-1969** - Azərbaycan EA Nizami adına Dil və Ədəbiyyat İnstitutunun aspiranturasında oxumuşdur.
- 1966** - Hekayələrdən ibarət ilk kitabı (“Min gecədən biri”) Azərbaycan Dövlət Nəşriyyatı tərəfindən nəşr edilmişdir.
- 1967** - İlk dəfə xarici ölkəyə getmişdir. Bundan sonra Tunis və İrandan tutmuş Fransa və Avstriyaya, Qana və İraqdan tutmuş Danimarka və Hollandiyaya, Pakistan və Liviyadan tutmuş İtaliya və İspaniyaya, ABŞ-dən və Çindən tutmuş Lüksemburq və İsveçrəyə, dünyanın əllidən artıq ölkəsində müxtəlif ədəbi, elmi, siyasi görüşlərin,

simpoziumların, konfransların iştirakçısı olmuş, məruzə və çıxışlar etmiş, rəsmi dövlətlərarası danışıqlar aparmış, xarici dövlət başçılarının inauqurasiya mərasimlərində iştirak etmişdir.

- 1968** - SSRİ Yazıçılar İttifaqına üzv qəbul edilmişdir. Aspiranturanı bitirmişdir.
- 1969** - Azərbaycan MEA Nizami adına Dil və Ədəbiyyat İnstitutunun “Ədəbiyyat nəzəriyyəsi” şöbəsində kiçik elmi işçi vəzifəsində işləmişdir.
- 1970** - Filologiya elmləri namizədi alimlik dərəcəsi almaq üçün “Azərbaycan bədii nəsrinə ədəbi tənqid (1945-1965)” mövzusunda dissertasiya müdafiə etmişdir.
- 1971** - “Beş qəpiklik motosikl” adlı hekayəsi görkəmli rus tənqidçisi İqor Zolotuskinin tərcüməsində ilk dəfə Moskva mətbuatında “Drujba narodov” jurnalında çap olunmuşdur. Bundan sonra bir çox hekayə və povestləri, Azərbaycan, eləcə də dünya ədəbiyyatının problemlərinə həsr olunmuş məqalələri o zamankı Ümumittifaq mətbuat orqanlarında, o cümlədən “Literaturnaya qazeta”, “Komsomolskaya pravda”, “Pravda”, “Nedelya”, “Literaturnaya Rossiya”, “Yunost”, “Smena”, “Sovetskaya literatura” (xarici dillərdə), “Voprosı literaturı”, “Literaturnoye obozreniye”, “Rabotnisa”, “Vesyoliye kartinki”, “Detskaya literatura”, “Literaturnaya uçoba” və s. kimi nüfuzlu qəzet və jurnallarda dərc olunmuşdur.
- 1972** - Musiqişünas Nüşabə Teymur qızı Əliyeva ilə ailə həyatı qurmuşdur;

- Azərbaycan MEA Nizami adına Dil və Ədəbiyyat İnstitutunun “Ədəbiyyat nəzəriyyəsi” şöbəsində baş elmi işçi vəzifəsində işləmiş, eyni zamanda Nəsimi adına Dilçilik və Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutlarının Birləşmiş Müdafiə Şurasının elmi katibi olmuşdur.

1973

- Ədəbi tənqidin problemlərindən bəhs edən məqaləsi Moskvada nəşr olunan “Drujba narodov” jurnalının “İlin ən yaxşı məqaləsi” mükafatını almışdır;

- Ssenarisi əsasında “Baladadaşın ilk məhəbbəti” qısametrajlı bədii filmi çəkilməmişdir. Bundan sonrakı illərdə ssenariləri əsasında “Arxadan vurulan zərbə” (1978, Quruluşçu rejissor: Arif Babayev), “Mən hələ qayıdacağam” (1981, Quruluşçu rejissor: Kamil Rüstəmbəyov), “Gümüşü furqon” (1981, Quruluşçu rejissor: Oqtay Mirqasimov), “Bağ mövsümü” (1986, Quruluşçu rejissor: Tofiq Tağızadə), “Sonsuz gecə” (1989, Quruluşçu rejissor: Şahmar Ələkbərov), “Milli bomba” (2002, Quruluşçu rejissor: Vaqif Mustafayev) adlı tammetrajlı bədii filmləri, eləcə də bir sıra sənədli və cizgi filmləri çəkilməmişdir.

1975

- “Ədəbiyyat və incəsənət” qəzeti redaksiya heyətinin üzvü seçilmişdir. Sonrakı illərdə bir çox qəzet, jurnal və ədəbi-elmi nəşrlərin redaksiya heyətlərinin, eləcə də bir çox nüfuzlu respublika, keçmiş Ümumittifaq və beynəlxalq ədəbi, elmi, ictimai-humanitar təşkilatların, cəmiyyətlərin, birliklərin, onların rəhbər qurumlarının üzvü seçilmişdir.

- Moskvadakı “Molodaya qvardiya” nəşriyyatı hekayələrdən ibarət “Baladadaşın ilk məhəbbəti”

adlı rus dilində ilk kitabını nəşr etmişdir. Bundan sonra bir çox bədii və tənqidi kitabları Moskvanın müxtəlif nəşriyyatlarında yüksək tirajla nəşr olunmuşdur;

- Azərbaycan Yazıçılar İttifaqı idarə heyətinin katibi seçilmişdir;

- Qızı Humay anadan olmuşdur.

1977 - “Talvar” hekayəsi “Smena” jurnalının (Moskva) “1977-ci ilin ən yaxşı hekayəsi” mükafatını almışdır.

1979 - Ukrayna-Azərbaycan ədəbi əlaqələrinin inkişafındakı xidmətlərinə görə Ukrayna Respublikası Ali Sovetinin “Fəxri fərmanı” ilə təltif edilmişdir.

1980 - “Poçt şöbəsində xəyal” tragikomediyası Şəki Dövlət Dram Teatrında tamaşaya qoyulmuşdur. Bundan sonra “Ah Paris, Paris!”, “Mən sənin dayanam”, “Mənim sevimli dəlim”, “Mənim ərim dəlidir”, “Mahmud və Məryəm”, “Ağ dəvə”, “Ölüm hökmü”, “Şuşa dağlarını duman бүrүdү”, “Qatil”, “Şekspir”, “Arılar arasında”, “Cəhənnəm sakinləri”, “Teleskop”, “Sənətkarın taleyi”, və s. kimi pyesləri Azərbaycan və xarici ölkələrin, o cümlədən London, Moskva, Nyu-York, Sankt-Peterburq, Ankara, İstanbul, Tiflis, Konya, Ərzurum, Krım, Kipr və s. teatrlarında uğurla tamaşaya qoyulmuşdur.

1982 - Hekayə və povestlərinə görə SSRİ Lenin Kom-somolu mükafatına layiq görülmüşdür.

- Moskvada 235 min tirajla nəşr edilmiş “Əncir ağacı” (“İzvestiya” nəşriyyatı) adlı kitabındakı

hekayə və povestlərinə görə SSRİ Lenin Komso-
molu mükafatına layiq görülmüşdür.

- “Baladadaşın toy hamamı” hekayəsi “Nedelya”
həftəliyinin (Moskva) və SSRİ Yazıçılar İttifaqının
“ilin ən yaxşı hekayəsi” mükafatını almışdır.

1983

- “Mahmud və Məryəm” adlı ilk romanı “Yazıçı”
nəşriyyatında çapdan çıxmışdır. Sonradan bu
roman Azərbaycan dilində dəfələrlə yüksək tirajla
nəşr edilmiş, digər dillərə çevrilmişdir. Bu əsər
əsasında bədii film çəkilməmiş, teatr tamaşaları ha-
zırlanmışdır. “Literaturnaya qazeta”nın “Ən fəal
müəllif üçün” mükafatını almışdır.

1984

- Azərbaycan Respublikasının “Əməkdar incəsənət
xadimi” fəxri adına layiq görülmüşdür;

- “Beş dəqiqə və əbədiyyət” hekayəsi ikinci dəfə
“Smena” (Moskva) jurnalının “1984-cü ilin ən
yaxşı hekayəsi” mükafatını almışdır;

- Astara şəhərinin “Fəxri vətəndaşı” seçilmişdir.

- “Ağ dəvə” adlı ikinci romanı “Yazıçı” nəşriyya-
tında çapdan çıxmışdır. Bu roman da sonralar
dəfələrlə nəşr olunmuş və xarici dillərə tərcümə
edilmişdir;

- Qızı Aysu anadan olmuşdur.

1985

- Ədəbiyyat sahəsində xidmətlərinə görə SSRİ-nin
“Şərəf nişanı” ordeni ilə təltif edilmişdir.

1986

- İkcildlik “Seçilmiş əsərləri” Azərbaycan Dövlət
Nəşriyyatı tərəfindən nəşr olunmuşdur. Bundan
sonra bir sıra “Seçilmiş əsərlər”i, o cümlədən 10
cildlik “Seçilmiş əsərləri” nəşr edilmişdir (Bakı,
“Çinar-Çap” nəşriyyatı, 2005.)

- Xaricdə Yaşayan Həmvətənlərlə Mədəni Əlaqələr Cəmiyyəti – “Vətən” Cəmiyyəti Rəyasət Heyətinin sədri seçilmişdir;
 - Azərbaycan Ali Sovetinin deputatı seçilmişdir.
- 1989** - “Ölüm hökmü” romanı “Yazıçı” nəşriyyatı tərəfindən nəşr olunmuş və ədəbi ictimaiyyət tərəfindən yüksək qiymətləndirilmiş, sonralar müxtəlif dillərdə dəfələrlə nəşr edilmişdir.
- 1990** - Azərbaycan SSR-də Dövlət Dili Haqqında Qanun Layihəsinin Hazırlanması İlə Əlaqədar Dövlət Komissiyasının tərkibinə daxil olmuşdur.
- 1993** - Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini vəzifəsinə təyin olunmuş, həmin vaxtdan etibarən humanitar sahələrlə bağlı bir çox Dövlət Komissiyalarının üzvü və sədri seçilmişdir.
- 1994** - Məkkədə müqəddəs Kəbəni və Mədinədə həzrət Peyğəmbərin qəbrini ziyarət etmişdir;
- Qəzetin həyatında aktiv iştirakına görə Çingiz Aytmatov, Bella Axmadulina, Yevgeni Yevtuşenko, Fazil İsgəndər və Bulat Okucava ilə bərabər “Literaturnaya qazeta”nın (Moskva) “Xüsusi təşəkkür” mükafatını almışdır.
- 1995** - Məhəmməd Füzulinin qəbrini və Müqəddəs Kəbəni ziyarət etmişdir;
- Azərbaycan Respublikasının Yeni Konstitusiyaya Layihəsini Hazırlayan Komissiyanın tərkibinə daxil olmuşdur.
- 1996** - Atasısı, XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı klassiki, Xalq yazıçısı İlyas Əfəndiyev vəfat etmişdir.

- 1997** - “Ədəbiyyatda tarix və müasirlik problemi” mövzusunda doktorluq dissertasiyası müdafiə etmişdir;
- Növəsi Eldar anadan olmuşdur.
- 1998** - Azərbaycan Respublikasının növbəti Prezident seçkilərindən sonra yenidən Baş Nazirin müavini vəzifəsinə təyin edilmişdir. Baş nazirin müavini, “Vətən” Cəmiyyətinin sədri vəzifələrində çalışmaqqla bərabər, Bakı Dövlət Universitetinin professoru kimi də fəaliyyət göstərməyə başlamışdır.
- Azərbaycan Respublikasının “Xalq yazıçısı” fəxri adına layiq görülmüşdür.
- 1999** - Parisdə YUNESKO-nun dünya türkoloqlarının iştirakı ilə keçirdiyi “Dədə Qorqud” mövzusunda elmi simpoziuma sədrlik etmişdir.
- 2001** - “Sarı gəlin” hekayəsi “525-ci qəzet”in “İlin ən yaxşı hekayəsi” mükafatını almışdır;
- Türkiyə Respublikası Kültür Universitetinin fəxri doktoru seçilmişdir.
- 2002** - Nyu-Yorkda Birləşmiş Millətlər Təşkilatının xüsusi sammit-sesiyasında Azərbaycan Respublikası nümayəndə heyətinin rəhbəri kimi iştirak və çıxış etmişdir;
- “Drujba narodov” jurnalı (Moskva) Redaksiya Şurasının üzvü seçilmişdir;
- Türkiyə Respublikası Yarın Araşdırmalar Mərkəzinin “Türk Dövlətləri və Topluqları Ödülü”nü almışdır;
- Növəsi İlyas anadan olmuşdur.
- 2003** - Azərbaycan Respublikasının növbəti Prezident

seçkilərindən sonra yenidən Baş Nazirin müavini vəzifəsinə təyin edilmişdir;

- Kipr, Balkanlar, Avrasiya Türk Ədəbiyyatları Qurumunun (KİBATEK) “2002-ci il Türk Ədəbiyyat Ödülü”nü almışdır;

- Türkiyə Respublikası Yedditəpə universitetinin fəxri doktoru seçilmişdir;

- Türkiyə Respublikası Fateh Universitetinin “Xüsusi Ödül”ünü almışdır. Türkiyə Respublikası Memar Sinan Universitetinin “Xüsusi Ödül”ünü almışdır;

- Ədəbiyyatın inkişafında böyük xidmətlərinə görə Azərbaycan Respublikasının ən yüksək mükafatı - “İstiqlal” ordeni ilə təltif edilmişdir.

2005 - Azərbaycan dilində 10 cilddən ibarət “Seçilmiş əsərləri” nəşr edilmişdir;

- Nəvəsi Banu Çiçək anadan olmuşdur.

2006 - “Türk Dünyasına Xidmət Ödülü” ilə təltif edilmişdir. Ödülü Türkiyənin doqquzuncu Prezidenti Süleyman Dəmirəl təqdim etmişdir.

2008 - Azərbaycan Respublikasında növbəti Prezident seçkilərindən sonra yenidən – dördüncü müddətə Baş Nazirin müavini vəzifəsinə təyin edilmişdir.

2012 - Nəvəsi Mələk anadan olmuşdur.

2013 - Azərbaycan mədəniyyətinin inkişafında xüsusi xidmətlərinə görə “Şərəf” ordeni ilə təltif edilmişdir.

2015 - Oxucular və ədəbi ictimaiyyət tərəfindən rəğbətlə qarşılanmış “Baş” romanı çap olunmuşdur.

Elçinin əsərləri ingilis, fransız, alman, rus, ispan, türk, italyan, ukrayn, macar, bolqar, ərəb, fars, çin, çex, polyak, slovak, xorvat, gürcü, latış, moldavan, serb, türkmən, özbək, qazax, tacik, tatar, vyetnam, hindu, pəncab, ləzgi, kumık, yakut, ivrit və s. dillərə tərcümə edilib.

Müxtəlif dillərdə 150-yə yaxın kitabı nəşr edilib. Kitablarının ümumi tirajı 16 milyondan çoxdur.

Tərtibatı, redaktəsi və ön sözü ilə Azərbaycan, rus və digər dillərdə 40-dan çox bədii, elmi və publisistik kitablar nəşr edilib.

Dünya xalqları ədəbiyyatı nümunələrini, o cümlədən Molyerin “Skapenin kələkləri” və “Jorj Danden” (Molyer. Komediya, Bakı, “Gənclik”, 1995), B.Şounun “Milyonçu qadın”, Pirandello-nun “Axmaq”, Maltsın “Sınavi Hiks”, Hoinskinin “Bir gecə əhvalatı”, J.P.Sartrın “Yalnız həqiqət”, K.Abenin “İstehkam”, Fermonun “Qapıları çırpırlar” pyeslərini, Y.Qaşekin, A.Moruanın, A.Kristinin, S.Fitsceraldın, N.Laksnesin, R.Bredberinin, A.Əzimovun, C.Apdaykın. E.Kolduellin və b. hekayələrini Azərbaycan dilinə tərcümə edib. Klassik yapon xokkuları ilk dəfə Elçinin tərcüməsində Azərbaycan dilində nəşr olunub (Nərgizin bircə ləçəyi. Bakı, “Gənclik”, 1979).

Bütün bu illər ərzində Elçinin əsərləri və ədəbi-ictimai fəaliyyəti Azərbaycanda və xarici ölkələrdə bir çox digər mükafatlara layiq görülüb.

Ədəbiyyat, incəsənət, dövlət xadimləri və oxucuları Elçin haqqında

Elçin çox istedadlı yazıçımızdır, gənc vaxtlarından çox dəyərli əsərlər yazıbdır. Amma son illər o, eyni zamanda teatr üçün də əsərlər yazıbdır. Deyəsən keçmişdə bu, olmamışdı. Çünki bu məsələ ilə əsasən onun atası məşğul olurdu və çox da gözəl əsərlər yaratmışdı. Elçin isə daha çox nəsr əsərləri yazırdı və dəyərli əsərlər yaratmışdır. Ona görə də gənc vaxtlarında 60-70-ci illərdə gənc yazıçılar, gənc şairlər sırasında idi. Hətta xatirimdədir ki, ilk dəfə Yazıçılar İttifaqının ən gənc katibi Elçin oldu, o seçildi. Amma son zamanlar görürəm ki, o, eyni zamanda pyeslər də yazır və onlar bizim Milli Dram Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulur, uğurla göstərilir. Beləliklə də bizim teatr həyatı yaşayır.

Elçinin xalqımızın tarixi, taleyi və bədii irsi ilə bağlı olan, uzaq və yaxın keçmişimizin mənzərəsini canlandıran əsərləri XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatında özünəməxsus yer tutur.

Bu gün Azərbaycan ədəbiyyatını yaşlı nəsil sənətkarları ilə birlikdə... Elçin və başqaları ləyaqətlə təmsil edirlər.

Heyf ki, mən bu ordeni (“Şöhrət” ordeni – tərt.) İlyas Əfəndiyevin özünə təqdim edə bilmədim, çox təəssüf edirəm... Ancaq, eyni zamanda, mən məmnunam ki, Elçin, sən oğlu, onun yaradıcılığını davam etdirirsən. Həm oğul kimi, həm də Azərbaycan

mədəniyyət xadimi kimi, sənin İlyas Əfəndiyevə məxsus olan ordeni almağa tam hüququn var.

İki-üç gün bundan öncə mənə bir kitab göstərdilər. Baxıram, kitabda Elçinlə, hansısa bir şairlə, daha kiminləsə mənim də şəklim var. Elçin o vaxt gənc idi, qıvrım saçları vardı.

Anar, Yusif, Elçin və başqaları kimi gənc nəslin nümayəndələri ilə görüşürdük, indi isə ədəbiyyatımızın ağsaqqalları olmasa da, hər halda yetkin nəsələ, yəni yaşlı nəsələ mənsub hesab olunurlar. Mən hesab edirəm ki, indi də gəncdirlər, çünki özüm də gəncəm. Ancaq necə olursa, olsun, özümüzü nə qədər gənc hesab etsək də yaş özünü göstərir, gün keçir, ay keçir, il keçir, yaş üst-üstə gəlir.

1960-70-ci illərdə ədəbiyyata, mədəniyyətə gəlmiş bir nəsil indi artıq ədəbiyyatımızın, mədəniyyətimizin aparıcı qüvvələridir. Yusif də, Anar da, Maqşud da, Elçin də, başqaları da. Ona görə də bir daha deyirəm: o illəri xatırlamağa və onun qiymətini unutmamağa əsas var.

Heydər Əliyev,

Azərbaycan xalqının ümummilli lideri

Siz uzun illər Heydər Əliyevlə birlikdə yüksək vəzifədə işləmişiniz. Onun sizə münasibəti çox müsbət olubdur, sizə böyük hörmətlə yanaşırdı. Artıq bir ildən çoxdur ki, biz birlikdə işləyirik. Mən də birgə fəaliyyətimizdən çox razıyam. Həm hökumətdə, həm də ictimai həyatda sizin böyük rolunuz vardır.

İlham Əliyev,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Elçində bədii dərk duyğusu güclü və cəlbedicidir. Müxtəlif əhvali-ruhiyyəli, müxtəlif fərdi həyat yolları keçən adamların mənəvi aləminə eyni səviyyədə dərindən nüfuz etmək onun yazıçılıq istedadının ən qüvvətli cəhətidir. Onun müxtəlif sənət sahibləri olan surətləri... nəinki mənəvi-əxlaqi keyfiyyətləri – arzuları, əməlləri, həm də peşə və yaşlarına görə də qocası qoca, cavanı cavan, uşağı uşaq kimi inandırıcıdır, realdır. Göz önündə aşkar olan reallığın təsviri ilə yanaşı, obyekt üçün pərdəli, ancaq subyektin özü üçün aşkar olan daxili aləmi də, əgər bu aləm gözəl isə gözəlliyini, ziddiyyətli isə ziddiyyətlərini də daxili nitq, surətin öz-özünü mühakiməsi, xəyal, xatirə, yuxu və s. vasitələrlə əyani-ləşdirməkdə ustalığı göstərir...

Məmməd Cəfər,
akademik

Elçin istedadlı yazıçılarımızdan biridir. Onun hekayə və povestləri, müasir ədəbiyyatımızın mühüm problemlərinə həsr olunmuş tədqiqat məqalələri sovet ədəbi tənqidinin, geniş oxucu kütlələrinin diqqətini cəlb etmişdir... Elçin müasir Türkiyə ədəbiyyatından və ədəbi prosesdən bəhs edərkən belə bir fikri əsas götürür ki, ədəbiyyat dövrün mühüm siyasi-ictimai problemlərindən kənar qalmamalı, həmişə öz xalqının ictimai marağı keşiyində dayanmalıdır, bilavasitə həyatdan bəhrələnməlidir. O, qabaqcıl dünya ədəbiyyatından faydalanmaqla birlikdə milli ədəbi ənənələrinə arxalanmalıdır...

Həmid Arslı,
akademik

Mənim müşahidəmə görə, Elçin müasir ədəbi gənclər içərisində inkişafa meyilli və ədəbiyyat cəbhəsindəki vəzifə və məsuliyyətini dərk edən cavanlardandır. Savad və bilikdən başqa, Elçin öz üzərində çox işləyən, ədəbiyyatımızın və yazıçılarımızın qeyrətini çəkən cavanlardandır. Təşkilat və yaradıcılıq məsələlərində yalnız özünü düşünmək kimi fərdi meyillər Elçinə yaddır.

Onun yaxşı keyfiyyətlərindən biri özünə tələbkarlıqdır. Elçin təmiz, yığcam, savadlı, oxunaqlı hekayələri ilə bədii ədəbiyyatımıza gəlmişdir. Müxtəsərlik, aydınlıq və sadəlik onun ilk yazılılarından özünü göstərən keyfiyyətlərdəndir.

Mir Cəlal,
professor

Çox istəyirəm ki, Elçinin son əsərlərini oxuyum. Onun hekayələrindən olmaz... Elçin Azərbaycanda ən modern yazıçı, gözəl nəzəriyyəçi və tənqidçidir. Nəzəri biliyi genişdir.

İsa Hüseynov (Muğanna),
Xalq yazıçısı

Azərbaycan nəsrində müşahidə olunan maraqlı keyfiyyət dəyişiklikliyi prosesində özünü təsdiq etmiş Elçin xüsusi yer tutur. Elçinin povest və hekayələri bu cəhətdən səciyyəvi olub, nəsrimizdəki məzmun və sənətkarlıq axtarışlarının bəzi cəhətləri haqqında aydın təsəvvür oyatmağa kömək edir. Vətənimizin dünəni ilə bu günü, cəmiyyətimizin bu günü ilə sabahı arasındakı əlaqə və vəhdətin sarsılmazlığı ideyası onun əsərlərində öz təcəssümünü tapmışdır.

Bəkir Nəbiyev,
akademik

Elçin müəllim uzun illər siyasi və ədəbi fəaliyyətində dövlətimizə və xalqımıza xidmət edərək, hamının dərin məhəbbətini qazanmışdır. Bu böyük zəhmət tələb edən fəaliyyət nə qədər çətin olsa da, bir o qədər də şərəflidir. Belə zəngin fəaliyyət təkcə xalqın yaddaşına və tarixin səhifələrinə yazılmaqla bitmir, həm də milli mədəniyyətin inkişafına və ölkənin rifahının yüksəlməsinə xidmət etdiyi üçün savab əməl kimi Aləmlərin Rəbbi tərəfindən də yüksək dəyərləndirilir.

Hacı Allahşükür Paşazadə,
Qafqaz müsəlmanlarının XII Şeyxülislami

Elçin məhz mənəvi zənginlik və ucalıq mövqeyində psixoloji yekrənglik və birtərəfliliyi tənqid edir, adi adamların həyatında müşahidə etdiyi qeyri-adiliyin gözəlliyi, şeiriyyəti haqqında hekayələr söyləyir, gözəllik uzaqda deyil, həyatımızda, məişətimizdədir prinsipi ilə hərəkət edərək adi adamların daxilən gizlənib xəlvətdə saxlandığı mənəvi keyfiyyətləri hamımız üçün estetik sərvətə çevirir.

Elçin – dramaturgiyamızda ilk dəfə olaraq xaosun, hərcmərcliyin obrazını yaradır! Onların əsasında duran mənəvi, əxlaqi ideoloji stereotipə, normativ düşüncə və rəftar tərzinə ən müasir, ayıq ədəbi, estetik münasibət ifadə edir.

Mən sosialist realizminin yetmiş illik tragik və romantik qəhrəman tipajını Elçinin bu istedadlı əsərlərində (“Ah, Paris!.. Paris!..”, “Mən sənin dayınam”, “Mənim sevimli dəlim”) həm yaralanan, həm də ölənlər kimi görürəm. Kultları, bütələri – “ölülər” və “dəlilər” şəklində görürəm. Onların ədəbi əhəmiyyəti də hər şeydən əvvəl məhz bu qaçılmaz tipoloji-tarixi prosesi səhnədə, teatrda başlanmasındadır.

Yaşar Qarayev,
AMEA-nın müxbir üzvü

Elçinin ədəbi-tənqidi məqalələri ədəbi-bədii fakta analitik münasibət nümunəsidir, mən bunu bütün məsuliyyəti ilə deyərəm, bu məqalələrdə təhlilin sosial planı da var, zaman həssaslığı da; milli əyanilik də var, tipoloji istinad da; normativliyi nəzərə almaq da var, fərdi üslub faktına ehtiram da; nəhayət müəllifin öz təbiri ilə desək, iddia da var, imkan da. Şübhəsiz bunların hamısından çox bir şey var, onu böyük hərflərlə yazıram: **VƏTƏNDAŞLIQ!...**

Elçin XX əsrin sonu, XXI əsrin əvvəllərinə Azərbaycan ədəbiyyatının canlı klassiki kimi daxil oldu...

Elçin bir yazıçı kimi özünü altmışlardan yetmişlərə gedərək təsdiq etdi, səksənlərdən doxsanlara doğru Azərbaycan ədəbi-ictimai fikrinin klassiki olaraq böyük şöhrət qazandı. Keçən əsrin sonu, yeni əsrin əvvəllərindən isə onun yaradıcılıq fenomenologiyasını müəyyən edəcək ən uyğun ifadə budur: klassikin müasirliyi.

Nizami Cəfərov,
akademik

Həyatın acı həqiqətlərindən danışanda da şirin, səmimi, xeyrxah dillə danışmaq ancaq sinəsində şəfqətli sənətkar ürəyi gəzdirənlərə qismət olur ki, Elçin də onların cərgəsindədir.

Əziz Mirəhmədov,
AMEA-nın müxbir üzvü

Elçin Azərbaycan ədəbiyyatını dünyada təmsil edən şəxsiyyətdir. O, çoxsaylı əsərləri ilə oxucuların qəlbini çoxdan fəth edib. Elçin yeni baxış bucağının yazıçısıdır. Onun hər hansı əsəri bəzən çox üst qatda yüksək intellektual potensialın bərqərar olduğu bir bədii məkandır. Elçin ədəbiyyatımızda görülməyən işləri görən səhmanlayıcıdır. Onun, sözün əsl mənasında, titanik və yorulmaz fəaliyyəti çoxumuz üçün ibrətli və eyni zamanda, mənəvi-məntiqi boşluqları doldurmağa yönəlmiş işıqlı bir enerjiyə qoşulub. Elçin ötürücüdür. Böyük dünya mədəniyyətinə, saflığa, işığa yönəldən dramaturqdur. Elçin Azərbaycan ədəbiyyatından Ədəbiyyata sıçrayış etməyi bacarmış bir sənətkardır. Adı artıq Azərbaycan ziyalılığının qızıl fonduna düşmüş bir sənətkardır.

Kamal Abdulla,
akademik

Elçinin əsərləri mənim stolüstü kitablarımdandır. Onun “Mahmud və Məryəm” və “Ağ dəvə”, “Ölüm hökmü” romanları, “Bir görüşün tarixçəsi” (Gümüşü furqon), “Toyuğun diri qalması”, “Dolça” povestləri, hekayələri xüsusən Abşeron mühitində, mənim sevimli qəhrəmanım Baladadaşdan bəhs edən hekayələri şübhəsiz ki, Azərbaycan ədəbiyyatında yeni və fərəh doğurucu bir hadisədir. Elçinin bədii təfəkkürü bir tərəfdən dərinliyi və analitikliyi ilə çox seçilir, o biri tərəfdən də təhkiyəsi insan psixologiyasının təsvirindəki dəqiqliyi, həyatilik baxımından son dərəcədə sadə, təbii və canlıdır, eyni zamanda, obrazlı və zəngindir. Elçin geniş dünyagörüşünə malik, dünya ədəbiyyatına yaxından bələd olan yazıçıdır, lakin onun öz məxsusi orijinal bədii üslubu var. Müəllifin adı olmasa da, oxuduğun bir bədii parçanın məhz Elçinin qələmindən çıxdığını o saat müəyyən etmək olar. Elçin eyni zamanda doğma Azərbaycan ədəbiyyatına bələd olan, bu ədəbiyyatın ənənələrini sevən və inkişaf etdirməyi bacaran bir ədibdir. Təsadüfi deyil ki, o həm yüksəkixtisaslı, professional bir ədəbiyyatşünas və tənqidçidir, həm də elmi monoqrafiyaların, bir çox orijinal tədqiqatların müəllifidir. Onun əsərləri xalqın qəlbindən xəbər verdiyi üçün, xalqın da qəlbinə yol tapmışdır. Buna görə də o, nüfuzlu və sevimli bir yazıçıdır. Azərbaycan dilinin bütün şirinliyi onun qəlbində və qələmindədir.

Fərəməz Maqsudov,
akademik

Elçin sadıq oğuldur, gözü açıq igiddir. Azərbaycan ədəbiyyatını yalnız respublika ölçüsündə deyil, dünya ölçüsündə araşdırır.

Abbas Zamanov,
professor, AEA-nın müxbir üzvü

Elçin müasir Azərbaycan nəsrinin görkəmli nümayəndələrindən biridir. Bədii yaradıcılıq sahəsində onun nailiyyətləri göz qabağındadır... Elçin tənqidi fəaliyyətə də yazıçı kimi başlamışdır. Lakin tənqidi əsərləri öz canlılığı, kəsəri, aktuallığı ilə həmişə

ümumi marağ oyatmışdır... O, müasirliyi aktualılıqla eyniləşdir-məyi, hər iki estetik kateqoriyadan sənətkarlıq hesabına sui-istifadə etməyi müasir ədəbiyyatın ən yaralı yeri sayır və bədii ədəbiyyatın sənətkarlıq məsələlərini, tənqidi həmişə onlarla vəhdətdə aparır. Bu məqsədlə Elçin müasirliyin əsas ideya-estetik mündəricəsini açır, inandırır ki, həqiqətən müasirliyi, zamanın böyük məsələlərinin daxili ictimai, fəlsəfi, əxlaqi keyfiyyətlərini açmadan onların həqiqi, real, dərin təsvirinə nail olmaq mümkün deyil; əgər müasirlik bugünkü fəlsəfi-əxlaqi yüksəklik səviyyəsində dayanmağı tələb edirsə, sənətkar müasirliyi həmin fəlsəfi əxlaqi yüksəkliyə daha ucadan baxmağı bacarmaq istedadı deməkdir.

Kamal Talıbzadə,
akademik

Yazıçı (şair) dövrün bədii-estetik meylini görür və həmin səviyyəyə qalxa bilirsə, ədəbi prosesi qavrayır və onun axarına düşsə, eyni zamanda, bu meyili və prosesin istiqamətləndirici işığını öz fərdi yaradıcılıq linzasında sındırmağı və toplamağı bacarırsa, o sənətkardır. Bu ümumi və fərdini bağlamaq qabiliyyətidir ki, həqiqən yalnız sənətkarlıqla qazanılır. Elçin bu adı qazanmaq xoşbəxtliyinə çatıb.

Tofiq Hacıyev,
AMEA-nın müxbir üzvü, Əməkdar elm xadimi

Bu gün Elçinin yaradıcılığı haqqında doktorluq və namizədlik dissertasiyaları yazılıb, uğurla müdafiə edilir. Fərəhləndirici cəhətdir ki, Elçinin yaradıcılığı yalnız Azərbaycanda tədqiq edilmir, sərhədlərimizdən kənar da elmi tədqiqat obyektinə çevrilir. Məsələn, Türkiyədə, Atatürk adına Ərzurum Dövlət Universitetində Elçinin romanları haqqında doktorluq dissertasiyası yazılmış və müdafiə edilmişdir. Əlbəttə, elə bircə bu fakt

böyük yazıcımızın yaradıcılığına daha geniş məkanda bəslənən marağa və ehtirama parlaq sübutdur.

İsa Həbibbəyli,
akademik

Müasir ədəbiyyatımızın böyük nümayəndəsi, yüksək mədəniyyətə malik bir insan kimi xətrini çox istədiyim və əsərlərini sevə-sevə oxuduğum Elçin yalnız Azərbaycanda deyil vətənimizin sərhədlərindən kənar da parlaq yaradıcılıq uğurları ilə bizi sevindirir. Mən fərəh hissi ilə qeyd edirəm ki, Elçinin romanları, povestləri, hekayələri, eləcə də məqalə və esseləri Moskvada da tez-tez nəşr olunur, ən başlıcası isə ədəbi-mədəni ictimaiyyətin dərin rəğbətini qazanır. Bu böyük yazıcının bədii təsvir vasitələri elədir ki, onun əsərlərini oxuduqda, elə bil, mahir bir rəssamın fırçası ilə canlandırılmış tablolarə tamaşa edirsən.

Tahir Salahov,
Xalq rəssamı

Elçinin hekayə və povestlərini oxuyanda qələmindəki özünəməxsusluğun bədii cizgiləri, əlamətləri dərhal nəzərə çarpır... Elçinin laboratoriyasında yerində istifadə oluna bilən bir çox vasitələr vardır. Hazırda keçmiş, ayıqlıqla yuxunu, həqiqətlə xəyalı, real hadisələrlə nağılı, əfsanəni yanaşı təsvir etmək, daxili dialoqlarından, öz-özü ilə söhbətdən, dramaturji səhnələrdən, mozaik parçalardan, mübaligə, şişirtmə üsulundan istifadə etmək təsvirlərinin emosional qüvvəsini artırır, fikrimizi də bir qədər hərəkətə gətirir... Nüfuzedici bir nəzərlə uzaqlara və dərinliklərə dalmaq gözə görünən və görünməyən ara pərdələri qaldıraraq əsl mahiyyəti, nüvəyə çatmaq meyili bu yazıçıya xas bir keyfiyyətdir. Adi məişət əhvalatlarını Elçin adilikdən çıxarıb xüsusiləşdirməyi, hətta qəribləşdirməyi bacarır. Buna yazıçı öz xüsusi görmə, duyma, təhlil və qiymətləndirmə məharəti ilə nail olur.

Məmməd Arif,
akademik

Elçin müasir həyatdan, uşaq vaxtlarından bələd olduğu adamlardan və mənbələrdən yazır. Təsadüfi deyildir ki, Abşeron bağları və kəndləri, Xəzər dənizi onun əsərlərində poetikləşdirilir, zahirən o qədər də parlaq və cazibədar olmayan, hətta nəzərdə cəsarətli görünən dar və əyri-üyrü küçələr, dalanlar, ağ neft pilitəsilə qızdırılan balaca otaqlar, boz, nahamar daş divarlar belə şairənə rənglər kəsb edir, gözümüzdə yeni, xoş görkəmlə canlanır. Elçinin hekayə və povestlərində daim insan hisslərinin hərəkətini, insan ürəyinin romantik çırpıntılarını əks edir; çünki yazıçı anları təsvir xatirinə deyil, qəhrəmanlarının həyəcan və iztirablarının, dərüni hisslərinin tərcümanı kimi əsərə daxil edir. Bu təsvirlərin yığcamlığı və təbiiliyi bizi o qədər cəlb edir ki, gözlənilmədən özümüzü başqa aləmdə hiss edirik.

Mirzə İbrahimov,
Xalq yazıçısı

Hörmətli Elçin! “Ölüm hökmü” romanını həvəslə, amma tələsmədən hər mətləbi, hər eyhamı içə-içə, ağıl və hiss süzgəcindən keçirə-keçirə oxudum. Yaşadığım acı illəri, qorxu və tələş dolu illəri yenidən yaşadım və dərhal sənə yazdığımı düşünüb heyrləndim. Çünki əzab, işgəncə, qorxu və tələş dolu o illəri sən bir insan kimi yaşamamısan, amma yazıçı kimi yazmısan. O amansız və dəhşətli illəri bu qədər təbii və bu qədər inandırıcı şəkildə qələmə ala bildiyinə təəccübləndim. Sən o illərin müsibətlərini o qədər təbii qələmə almısan ki, bunlar özündən yaşlıların söhbətlərindən deyil, yalnız şəxsi müşahidənin məhsulu ola bilərəkdən gəlmək olmur...

Əzizim Elçin, sən qələminin qüdrətilə o illəri bir daha mənim qəlbimdən keçirib məni bir oxucu kimi sarsıda bildinsə, demək burada təsvir etdiyin hadisələrin təbiiliyinə görə, sənətin sehrinə və istedadın gücünə heyrlənmək lazımdır. Beləliklə, sən məni qələminlə bir daha istedadın gücünə və sənətin qüdrətinə inandırdın.

Bəxtiyar Vahabzadə,
Xalq şairi

...Hörmətli Elçin! Əzizim! Siz hələ gəncsiniz. Həmişə belə qalın. Sizin 50 yaşınızı ürəkdən təbrik edirəm. Bunu da bilirəm ki, yaradıcı ziyalı üçün əlli yaş ikinci gənclik deməkdir. Həm də - sənətinə uyğun, istedadını əməklə zənginləşdirən, yaradıcılıq məsuliyyəti ilə yaşayan, hər işində dəqiq Sizin kimi oğul üçün. Atanız hörmətli İlyas müəllimin ədəbiyyata olan qiyməti ona xalq hörməti qazandırmışdır. Belə nəcib, həssas, xalq işinə məsuliyyətli oğullar tərbiyə etməsi bu hörməti ikiqat artırdı. Mənim bütün həyat təcrübəm göstərir ki, Siz özünüz də aqıl doğulmusunuz. “Kəlilə və Dimnə”də belə bir söz var: “Ağılsız adama söz demək anadangəlmə karın qulağına hikmət dərsi oxumaq, su üstünə sirr yazmaq kimi bir şey olardı.” Dünya pedaqoji alimlərinin fikrincə, uşaq kamilliyi də, naqisliyi də doğulanda özü ilə gətirir. Tərbiyə, mühit isə bunları az-çox inkişaf etdirmək qabiliyyətinə malikdir.

Əziz Elçin! Sizə yaradıcılığınızda, vəzifələrinizdə, xalq işinizdə, səhhətinizdə, şadlıq, gümrahlıq, müvəffəqiyyətlər arzu edirəm.

Mirvarid Dilbazi,
Xalq şairi

Elçinə əbiyyatşünaslığımızı bu gün də məşğul edən, ayrı-ayrı hallarda sənətşünaslıq və estetikə elmləri ilə sərhədlənən problemləri iki aspektdə – həm bədii nəsrin təcrübəsində, həm də onun tədqiqində diqqət və ehtiramla araşdırır, müqayisələr aparır, bədii əsərləri və tənqidi fikirləri, müxtəlif müəlliflərin rəylərini tutuşdurur, nəticə çıxarır, yüksək səviyyəli elmi xülasələr əldə edir... Elçin saxtanı həqiqətdən, elmi-nəzəri mülahizəni doqmatizmdən, ehkamçı və subyektiv fikirlərdən seçməyi bacarır. Belə hallarda o, cəsarətlə tənqid edir, amma ehtiram və təvazökarlıq cızığından da kənara çıxmır.

Mehdi Məmmədov,
SSRİ Xalq artisti

Mənim bir neçə yaxın dostum var, hamısı mənə əzizdir, onları heç vəchlə bir-birinə qarşı qoymaq istəməzdim. Amma atamın vəfatı günündə də, anamın keçindiği gecədə də yadıma ilk düşən Elçin oldu.

Elçin ədəbiyyatımızın son 40-45 ildə ən görkəmli yaradıcılarından biri, eyni zamanda bu ədəbiyyatın ardıcıl araşdırıcısıdır. Söz sənətimizi həm yazdığı bədii əsərlərlə zənginləşdirən, həm də başqa yazıçılarımızın, o sıradan gənc qələm sahiblərinin yazılarını mütəmadi izləməsiylə, onları obyektiv və nüfuzlu dəyərləndirməsiylə seçilən ədəbiyyat adamıdır. Müxtəlif işlərdə çalışmasına rəğmən vaxt və imkan tapıb mətbuatı bu qədər diqqətlə izləməsi, Azərbaycanda, Rusiyada, Türkiyədə çıxan kitabları mütaliə etməsi, dünya ədəbiyyatının həm klassik, həm də ən yeni örnəklərinə dəyişməz marağı – Elçinin qıbtə ediləcək özəlliyidir.

Anar,
Xalq yazıçısı

Elçin altmışıncı illərdə yalnız ədəbiyyatımıza yox, ümumiyyətlə mədəniyyətimizə gəlmiş yaradıcı nəslin ən parlaq simalarından biridir. O, bütün varlığı ilə doğma Azərbaycan mədəniyyətinə, mənəviyyətinə bağlıdır. Eyni zamanda dünya mədəniyyətinə yaxından bağlıdır. Elçinin istedadı milli ilə bəşərinin vəhdətini ifadə edir, buna görə də onun yazıçı qələmi məhdudiyətdən çox uzaq olduğu kimi, kosmopolitçilikdən, snobçuluqdan da çox uzaqdır. O, heç kimi təkrar etmir, epiqonçuluq, deyilmişin yenedən söylənməsi ona yaddır, o, öz orijinal yaradıcılıq yolu ilə gedir və heç kimə bənzəmir. O, bir tərəfdən “Ölüm hökmü” kimi Azərbaycan ədəbiyyatında yeni hadisə olan dərin ictimai məzmunlu, fəlsəfi roman yazır, digər tərəfdən isə kiçik uşaqlar üçün bir səhifəlik səmimi hekayələr qələmə alır. Bir tərəfdən Mahmud ilə Məryəmin faciəli həyatını özünə mövzu seçir, o biri tərəfdən “Salam, mən sizin əminizəm” kimi şən, oynaq bir komediya

yazır. Bir tərəfdən sırf elmi monoqrafiyalar, bir tərəfdən Üzeyir Hacıbəyov və Bülbül haqqında elmi-kütləvi kitablar, o biri tərəfdən də klassik yapon poeziyasını doğma dilimizə tərcümə edir, və bütün bunların hamısı parlaq istedadla... Bir sözlə, ədəbi mədəni həyatımızda harada Elçinin adı varsa, orada yaradıcılıq uğuru var.

Polad Bülbüloğlu,

Xalq artisti

1960-cı illərin sonu, 70-ci illər, 80-ci illərin əvvəli... Elçinin artıq XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatının qızıl fonduna daxil olmuş “Qatar. Pikasso. Latur. 1968.”, “On ildən sonra”, “Baladadaşın ilk məhəbbəti”, “Parisdə avtomobil qəzası” və s. kimi hekayələri, “Bir görüşün tarixçəsi”, “Toyuğun diri qalması”, “Dolça” kimi povestləri meydana çıxdı. Ədəbiyyatımıza yeni nəfəs gətirən bu əsərlər Elçini müxtəlifdillə geniş oxucu auditoriyasına müasir mövzular yazıçısı kimi tanıtdı. Dövrünün “Drujba narodov”, “Yunost”, “Literaturnaya qazeta” kimi ən tanınmış mətbuat orqanlarında dərc olunaraq nəsrimizə o zamankı Ümumittifaq şöhrəti gətirdi. 1980-ci illər... Müasir mövzular ustası kimi tanınan yazıçı gözlənilmədən tarixə müraciət edir, folklordan bəhrələnərək fəlsəfi-romantik “Mahmud və Məryəm” romanını oxucuların ixtiyarına verir. Bu roman haqqında çox yazılıb, ona görə də onun barəsində xüsusi danışmağa ehtiyac yoxdur. Yazıldığı vaxtdan keçən onilliklər ərzində “Mahmud və Məryəm” artıq klassikaya çevrilib. “Mahmud və Məryəm” romanı ilə Elçinin yaradıcılığının ikinci mərhələsi başlayır, bir-birinin ardınca “Ağ dəvə”, “Ölüm hökmü” romanları yaranır. “Mahmud və Məryəm”-dəki fəlsəfi romantik əhvali-ruhiyyə bu romanlarda, xüsusən “Ölüm hökmü”ndə sərt realizmə çevrilir, yazıçı cəmiyyət hadisələrinə dərinlən nüfuz edir, sovet dönəmində yazıla-yazıla sovet cəmiyyətinin iç üzünü açır.

Obrazlı surətdə desək, Elçinin yeni povestinin – “Bayraqdar”ın timsalında sanki XXI əsr Azərbaycan nəsrinə həm forma, həm də məzmun çalarları etibarilə XX əsrin nəsrinə ilə vidalaşır, öz inkişafına doğru irəliləyir.

Azərbaycan teatrında məxsusi məktəbini yaratmış, uzun illər bu teatrın mənəvi simasını müəyyənləşdirmiş İlyas Əfəndiyevin vəfatından sonra, təbii olaraq pyes qıtlığı yarandı. Amma bu qıtlıq təkcə teatrın repertuar kəsədliyinə yox, həm də mənəvi böhranına gətirib çıxara bilərdi. Elçinin pyesləri bu böhranın qarşısını ala bildi.

* * *

Elçinin ümumittifaq mətbuatında rus dilində çap olunmuş ən yaxşı məqalələri bir yerə toplanaraq, Moskvada böyük bir kitab halında nəşr edilmişdir. İlk dəfə idi ki, Azərbaycan ədəbi tənqidinin nümunəsi Elçinin tənqidi; yaradıcılığı timsalında, belə bir həcmdə və yüksək nəzəri səviyyədə ümumittifaq oxucusuna təqdim olunurdu.

Nərgiz Paşayeva,
akademik

Xalq yazıçısı Elçin çoxşaxəli, geniş yaradıcılıq diapazonu, imkanları olan sənətkardır. Onun yaradıcılığı timsalında insanın bədii-estetik dərkə barədə dərin elmi tədqiqat aparmaq olar, sanballı doktorluq dissertasiyası yazmaq olar və bunu Nərgiz xanım Paşayeva ustalıqla sübuta yetirmişdir.

Fuad Qasımsadə,
akademik

Elçin güclü düşüncələrin, incə duyğuların, sarsılmaz sevgilərin yazarıdır. Əsərlərində milli kökə bağlılıq və milli heysiyyət, Azərbaycan xalqının ruhundan uzaqlaşmamaq, mənəvi təmizliyi

ilə saflığı tərənnüm etmək geniş yer tutur. Elçini oxumaq Azərbaycan xalqını yaxından tanımaq, Azərbaycanın uzun illər boyu milli-mənəvi dəyərlər və istiqlal uğrunda apardığı müqəddəs mücadiləni öyrənməkdir.

Əbdüllətif Bəndəroğlu,
İraq türkman şairi və ədəbiyyatşünası

Elçin haqqında çox yazılıb. Sözsüz ki, bunlar nə ayrı-ayrılıqda, nə də cəm şəkildə onun yaradıcılığının bütün şaxələrini və çalarlarını əhatə etmir. Elçinin yaradıcılığı elə geniş diapazonludur ki, bu, yəqin, heç mümkün də deyil. ...Elçinin “Ədəbi düşüncələr”i bədii aysberqlərin görünməyən hissəsini duymağın yollarını öyrədir.

Həsən Həsənov,
siyasi xadim

Bu bir xoşbəxtlikdir ki, eyni ailə Azərbaycan ədəbiyyatına, mədəniyyətinə iki parlaq istedad bəxş etmişdir: İlyas Əfəndiyev və Elçin. Mənim əziz dostum İlyas Əfəndiyev böyük dramaturq və nasirdir, onun müasir Azərbaycan ədəbiyyatının və teatr sənətinin inkişafında müstəsna xidmətləri var, o, ən çox oxunan, sevilən Azərbaycan yazıçılarından biridir. Elçin isə başqa bir orijinal istedaddır və təsadüfi deyil ki, Elçinin romanları, povestləri, hekayələri böyük tirajlarla rus dilində, digər xarici dillərdə çap olunmuş, Azərbaycan ədəbiyyatına şöhrət gətirmişdir. O, həm də çox sanballı bir alim-ədəbiyyatşünas və tənqidçidir. Bir cəhəti də qeyd etmək istəyirəm: Elçin Əfəndiyev canı ilə, qanı ilə ədəbiyyata, sənətə bağlılığı ilə bərabər, həm də görkəmli ictimai xadimdir. Elçin tutduğu rəhbər ictimai vəzifələrdə, yüksək dövlət vəzifələrində həmişə böyük səriştə və enerji ilə, xeyirxahlıq, eyni zamanda prinsipliliklə geniş mənada Azərbaycan mədəniyyətinə xidmət etmişdir. Bu isə o deməkdir ki, doğma xalqımıza xidmət etmişdir. Bu ata və oğul doğma Azərbaycan xalqına xidmət

etmişlər. Bu ata və oğul Azərbaycan mədəniyyət tarixində unikal hadisələrdən biridir.

Tofiq Quliyev,
bəstəkar, Xalq artisti

Xalq yazıçısı Elçinin pyesləri XX əsrin sonu – XXI əsrin əvvəllərində Azərbaycan dramaturgiyasının yeni bir inkişaf mərhələsidir.

Bəhram Osmanov,
rejissor, Əməkdar incəsənət xadimi

Həmişə Elçinin duzlu, Abşeron günəşilə dolu hekayələrini oxuyanda uşaqlıq illərim yadıma düşür. Bakı şənisi kimi şirin, sahil qumutək isti, Xəzərin suyu kimi ilıq... xatirələr məni qoynuna alıb sənətdə ilk addımlar atdığımız zamanlara aparır. Elçin yaradıcılığı kimi özü də parlaq, səmimi bir insandır. Çoxlu dostları, tanışları var. Ev-eşiyi həmişə qonaq-qaralı olub. Ona görə “olub” deyirəm ki, ictimai, dövlət vəzifələri onu yaxınlarından, dostlarından, hətta yaradıcılığından belə qismən uzaq salıb. O, bir müddət Respublika Yazıçılar İttifaqının katibi olub, qələm sahiblərimizə yaxın sirdaşlıq, məsləhətçilik, yol göstərənlik edib. Sonra “Vətən” cəmiyyətinin sədri kimi fəaliyyət göstərən Elçin müstəqil Azərbaycanımızın beynəlxalq aləmdə atdığı ilk addımlarda yaxından iştirak edib. Bu cəmiyyətin xarici ölkələrlə mədəni əlaqələrinin yaranmasında mən də qabiliyyətim müqabilində ona kömək etmişəm. Məni, bir ziyalı kimi, eləcə də Elçinin dostu kimi sevindirən ən ümdə cəhət onun böyük dövlət vəzifəsində olduğu zaman belə dostları üçün əvvəlki kimi mehriban qalması, eyni zamanda yaradıcılıqla məşğul olmasıdır. Bu yaxınlarda S.Vurğun adına Rus Dram Teatrı Elçinin “Zdravstvuyte, ya vəş dyadya!” (“Salam, mən sizin əminizəm”) pyesini tamaşaya hazırlayıb. Əsərin ilk tamaşası böyük müvəffəqiyyətlə keçib. Pyesin tamaşasına gedəndə onun respublikamızın mədəni həyatında maraqlı bir hadisəyə çevriləcəyinə, tamaşaçılar, teatrsevən-

lər tərəfindən rəğbət qazanacağına zərrə qədər belə şübhə etmirdim. Çünki bu əsər Elçinin qələmindən çıxıb. Gözəl ədəbi ənənələri olan ziyalı bir ailənin nümayəndəsi yazıçı, dövlət xadimi, gözəl və səmimi insanın – Elçinin. Mənin dostum Elçindən yeni-yeni əsərlər, pyeslər, kino- ssenariləri gözləyirəm. Əlbəttə, bu dövlət işlə çətin uyuşur. Mən də rektor olandan ürəyim istədiyi qədər səhnəyə çıxmağa imkan tapmıram, amma yenə macal tapıb sözümlü deyirəm. Mən dostuma belə imkanlardan arzulayıram.

Fərhad Bədəlbəyli,
Xalq artisti

Elçin müasir Azərbaycan ədəbi nəsrimizin ən parlaq, istedadlı nümayəndələrindən biridir. Onun yaradıcılığı mənə olduqca yaxındır. Yaşca aramızda fərq olsa da, mən onu öz həmyaşım, həmfikrim kimi qəbul edirəm, çünki insan psixologiyasının açılışı, onun həyəcanı, sevinci, həyat problemlərinin həlli yazıçı-dramaturq Elçin yaradıcılığının əsas keyfiyyətləridir. Elçinin anadan olub böyüdüüyü mühitin özü onun yazıçı kimi inkişafında, püxtələşməsində əsas rol oynayır. O, bütün varlığı ilə xalqımızın bugünü və sabahı üçün əlindən gələni əsirgəməyən, mədəniyyətimizin, ədəbiyyatımızın çiçəklənməsi naminə canından belə keçməyə hazır olan layiqli müasir ziyalılarımızdandır. Mən əziz qardaşıma bu işdə müvəffəqiyyətlər arzu edirəm və istəyirəm ki, o, yazıçı kimi atası İlyas Əfəndiyevin ənənələrini davam etdirərək sənətin ən yüksək zirvələrini fəth etsin.

Vasif Adıgözəlov,
Xalq artisti

Seçdiyi mühitin milli və mənəvi koloriti, əlvanlığı, xarakterlərin gerçəkliyi, hadisələr, drammatizminin insanların fərdi dünyasının çoxcəhətliliyindən, davranışların gözlənilməzliyindən doğması, iri və xırdalıqdan, mövqe və həyat platformasından, dünyagörüşün zənginliyi və primitivliyindən asılı olmayaraq, bütün

obrazlara humanist münasibət, poetik çoxplanlılıq və rəngarənglik, xüsusi ironik qatla cilalaşmış mövzunun real vəziyyətlərindən doğan detal və təfərrüatla dolğunlaşmış dil spesifikliyi və özünəməxsusluğu Elçinin bir yazıçı kimi qabarıq keyfiyyətləridir. Müasir Azərbaycan nəsrində Elçinin yeni prizma altında yeni rakursdan baxıb təzədən və tamamilə orijinal şəkildə kəşf etdiyi mühit – Abşeron gəncləridir... Elçin yaradıcılığının əsas xüsusiyyətlərindən biri obrazların reallığı, dinamikliyidir. Hər obrazın konkret həyat mövqeyindən, sosial mənsubiyyətindən, mənəvi və psixoloji axınından asılı olaraq rəngarəng poetik vasitələr seçilir, detal və təfərrüatlar mühitə, obrazın siqlətinə uyğunlaşdırılır, daha doğrusu, hər poetik ştrix situasiyanın özündən törəyir.

Yusif Səmədoğlu,
nasir, Əməkdar incəsənət xadimi

...Elçin yaratdıqlarında səmimi olan, saxta rənglərə, cansız gəzişmələrə, qanadı şişmiş cümlələrə yer verməyən, həyatı əslində necə varsa, o cür ifadə etməyi bacaran yazıçıdır. Ona görə Elçinin əsərlərindəki həyat bizə tanış olan, bir baxmaqla öz mühtini anlamaq bacarığından irəli gəlir. Elçin, ümumiyyətlə, bir insan, bir ziyalı kimi hamıya, hər şeyə gəndən baxmağı, yəni həssaslıqla baxmağı bacarandır.

Mövlud Süleymanlı,
Xalq yazıçısı

Əfəndiyevlərlə məni yaradıcılıq telləri bağlayır. Yazıçı Elçinə gəldikdə mən onun yaradıcılığını həmişə izləmişəm. Onun ssenarisi ilə çəkilən “Mən qayıdacağam” və “Arxadan vurulan zərbə” filmlərinə mən də çəkilmişəm. Elçin çox məhsuldar yazıçıdır. Hərtərəfli istedadı malik olan Elçin həmçinin ictimai siyasi həyatda fəal bir şəxsiyyət, siyasi xadimdir. Ziyalı ailəsində böyümüş, hörmətli yazıcımız İlyas Əfəndiyevin qələmindən ilham almış Elçin öz yazıları ilə Azərbaycan nəsrində layiqli yer tutmuşdur. Elçinin yaradıcılığı Azərbaycan sərhədlərini keçmiş,

onun əsərləri bir çox xalqların dillərinə tərcümə edilmişdir. Elçin ədəbiyatımızın orta nəsil nümayəndələri içərisində mənim çox sevdiyim yazıçılardan biridir.

Amaliya Pənahova,
Xalq artisti

Elçin əsl bir ziyalı ömrü yaşayıb. Ötən əsrin 60-cı illərindən üzü bəri yaşadığımız həyatın elə bir ciddi hadisəsi yoxdur ki, onun özünün, sözünün, qələminin diqqətindən yayınsın; bu dövrdə dünyada baş verən elə bir dəyərli ədəbi hadisə yoxdur ki, Elçin ona münasibət bildirməsin, öz qiymətini verməsin; məqalə yazmasın və ya fürsət tapdığı bir məqamda qələm dostlarının nailiyyətinə sevinməsin. Bu dövrün mürəkkəbliyi – daban-dabana zidd olan ideoloji sistemlər, imperiyanın çöküşü, müstəqillik uğrunda mübarizə, doğma Şuşa və Qarabağın itkisiylə nəticələnən işğalçılıq müharibəsi – hamısı xalq yazıçısının əsərlərində əksini tapıb; bu tarixin içindən Elçin almaçıq çıxıb, çünki həmişə xalqın tərəfində olub, vətəndaşlıq məfkurəsindən dönməyib, mövqeyi aydın və ardıcıl olub. Bu sözlər həm yaradıcılığına, həm də ictimai-siyasi fəaliyyətinə aiddir.

Sabir Rüstəmxanlı,
Xalq şairi

Onun müasir mövzuda qələmə aldığı bir sıra povest və hekayələri təkcə Azərbaycanda deyil, geniş oxucu kütləsinin də böyük rəğbətini qazanmış, yazıçının əsərləri bir çox xarici dillərə tərcümə olunmuşdur. Elçin özünəməxsus, orijinal bir tərzdə müasirlərimizin məənəviyyat tarixçəsini araşdırmış, əsasən gənclərin həyatından, onların bir şəxsiyyət kimi formalaşmalarından bəhs edən bir sıra maraqlı, düşündürücü povestlər yazmışdır. Ümumiyyətlə, yazıçının yaratdığı surətlər bir sıra hallarda bir qədər qərribə görünsələr də, onların hamısında həyatın güclü nəfəsi duyulur. Elçin təsvir etdiyi insan xarakterlərinə hazır münasibət və təsəvvürlə yanaşmır, obraz haqqında birbaşa hökm vermir, ilk

baxışdan “mənfi” adlandırılıla biləcək bir surətin də daxilində, ürəyinin ən dərin qatlarında nə isə bir işıq, istilik tapmağa çalışır və çox zaman da buna nail olur. Başqa sözlə desək, yazıçı insanı bütün daxili mürəkkəblikləri, ziddiyyətləri ilə göstərməyə meyl edir. Elçinin müasir qəhrəmanları ən adi adamlar olsalar da, müəllif bu “adilərin” təbiətindəki qeyri-adiliyi, gözəlliyi və romantikani görür və göstərə bilir.

Vilayət Quliyev,

filologiya elmləri doktoru, professor

Elçin, ümumiyyətlə, yaradıcılıq prosesində sənət adamları qarşısında mütəmadi olaraq çıxan sədləri çox cəsarətlə aşır, çərçivələri, hətta yaza-yaza özünün qurduğu qəsrləri – forma, üslub modellərini belə ara-sıra bir kənara qoyub yenilərini yaradır. Bunu etməkcün isə daim axtarışda olmaq, yeniləşməyi bacarmaq lazımdır. Fikir verin, dediyim kimi, öncə o, ailə çərçivəsində (yaradıcılıq mənasında) qalmaq istəmədi, sonra milli sədləri (həm ədəbi ehkamlar, həm də coğrafi məkan mənasında) aşdı. Ən önəmlisi isə onun, artıq bu gün, dünənki uğurlarla kifayətlənməmək, onların özlərini üstələmək cəhdidir. Belə olmasaydı Elçin də bir çox tanınmış yazıçılarımız kimi keçmiş şöhrətin kölgəsində uyuyub, keçən əsrdə qalardı, XXI əsrə adlaya bilməzdi. Elçin isə bütün yaradıcılığı boyu ona xas olan ən gözəl xüsusiyyətini, müasirlik duyğusunu qoruyub saxladığı üçün zaman səddini də aşdı və nəinki aşdı, hətta çox mürəkkəb və çətin bir dövrdə ədəbiyyatımıza bələdçilik etmək missiyasını da öz üzərinə götürdü.

İntiqam Qasımzadə,

Əməkdar incəsənət xadimi

Elçin daha çox dirijoru xatırladır, o, hisslərdən öz məqsədinə uyğun şəkildə istifadə edir, onları öz istəyinə uyğun yönəldir. Elçində “Niyə?”, “Nə səbəbə?” sualları xüsusi dəyər kəsb edir, o, insanların ən “şəxsi” sirlərini belə xırdalamağı xoşlayır. Buna

görə də Elçinin əsərlərində ən xırda, gözəgörünməz obraz belə az və ya çox dərəcədə, öz dünya tutumunda filosofdur. Hər kəs nəyi isə anlamağa, açmağa çalışır və buradan da Elçin yaradıcılığının geniş səpgili, analitik təmayüllü dil dünyası yaranır... Elçinin nəsr dilinin poetikasının ən seçilən, üzdə olan cəhəti də cümlənin ikinci yaşayış forması qazanıb bədii fiqur səviyyəsinə yüksəlməsi və buna müvazi şəkildə də həmin cümlənin ayrı-ayrı elementlərinin - söz sırasının, ara sözlərinin, tərkiblərin, söz birləşmələrinin, intonasiyasının adi ünsiyyət vasitələrindən ali poetik rənglərə çevrilməsidir.

Aydın Məmmədov,
dilçi, siyasi xadim

Elçinin yaratdığı sənət əsərlərinə nə isə diləmək bizim iqtidarımızda deyil – onlar çoxdandır ki, sənət aləminin zaman və məkanında öz həyatlarını yaşayır və zaman baxımından birçə göstərici tanıyır - əbədiyyət...

Məryəm Əlizadə,
professor, teatrşünas

1994-cü ilin sentyabrında Füzulinin anadan olmasının 500 illik yubileyi ilə əlaqədar ədəbiyyat və incəsənət nümayəndələrindən ibarət 128 nəfər heyət Baş nazirin müavini, Xalq yazıçısı Elçinin rəhbərliyi ilə İraqa yola düşdü. Bağdadda və Kərkükdə möhtəşəm tədbirlər keçirildi. Nümayəndə heyətinin Kərkükü, geri qayıdanda isə Təbrizi ziyarəti Elçinin səyi nəticəsində baş tutdu. İraq türkmənləri yaxşı bilir ki, İraq rejimi illərlə heç bir türk nümayəndə heyətini Kərkükə buraxmırdı. Elçin İraqın o zamankı diktatoru Səddam Hüseynlə görüşərək nümayəndə heyətimizin Kərkükə buraxılması məsələsini çox ısrarlı şəkildə qaldırmış və Səddamın buna razılıq verməsinə nail olmuşdu.

Elçin müəllimin obyektivliyi, səmimiliyi, xeyirxahlığı tənqidimizdən qırmızı xətt kimi keçir.

Qəzənfər Paşayev,
filologiya elmləri doktoru, professor

Möcüzə məqalələrdən biri Elçinin “Sübh şafəqinin işığı” əsəridir. “Ədəbiyyat və incəsənət” qəzetinin 17 sentyabr 1982-ci il tarixli sayında basılmış bu gözəl məqaləni iki dəfə oxumuşam. Yenidən oxumağa və tam mənimsəməyə ehtiyac duyuram. Elçinizimin burada kələfin ucunu Şərqlə Qərb renesansı arasındakı minlərcə bağlardan birini aşkarlaya bilmişdir. Hüseyn Cavid ilə İtaliya renesansının nümayəndəsi Cambratista Ciraldi Çinto (1504-1573) arasındakı tipoloji ədəbi oxşarlıq bir sənətkarın digərinə təsirinin daha çox, universal dünya renessansının hərəkət dalğaları kimi aşkarlanır.

Xəlil Rza Ulutürk,
Xalq yazıçısı

Elçinin adı çəkildə çağdaş milli nəsrimizin, dramaturgiyamızın və ədəbi tənqidimizin istedadlı nümayəndəsi göz önünə gəlir. Eyni zamanda Elçin adı görkəmli ictimai xadimi, dünya şöhrətli Xalq yazıçısını, 60-cılar nəslinin ən istedadlı qələm sahibini yada salır. Elçin adının arxasında özünəməxsus fərdi üslubu, yazı manerası, yazıçı kimi baş verən hadisələrə heç kəsə bənzəməyən münasibəti və baxışı olan kamil bir insan dayanır. Onun yaradıcılığına dərinləndirən bələd olanda bir həqiqəti görürsən: o, cəmiyyətdə, həyatda baş verən hadisələri dərk etməyi və bədii təfəkkürünün süzgəcindən keçirməyi bacarır, nəticədə oxucunun qəlbini ələ ala bilir, oxucunun duyğusunu, düşüncəsini, istəyini bədii boyalarla əks etdirə bilir.

Onu da qeyd edək ki, Elçin üçün təkcə istedad və mühit qənaətbəxş olmayıb, o, uğurlarına görə həm də zəhmətinə borcudur. Onun zəhmətinin içərisində mütaliə etməyi unutmaq olmaz. Bu cəhətdən Elçin o tipli yazıçılarla müqayisə oluna bilər ki, onlar heç zaman mütaliədən doymurlar. Həm də bunu adi bir oxucu mütaliəsi kimi başa düşmək olmaz. Ona görə ki, bu mütaliə təkcə mütaliə deyil, həm də yazıçı-alim-filosof təhlilinə səbəb olan mütaliədir. Odur ki, Elçin təkcə bədii əsər yazmır, o, oxuduqlarını, mütaliə etdiklərini təhlil edir: alim kimi, tənqidçi kimi, filosof kimi. Onun vaxtaşırı mətbuatda çap etdirdiyi məqalələr bir daha bunu təsdiq edir.

Elçin tənqidçi, ədəbiyyatşünas və ədəbiyyat nəzəriyyəçisi kimi də fədakarlıq, cəfakəşlik göstərir. Bu cəhətdən də o, qeyri-adi-dir. Adətən görkəmli yazıçı görkəmli ədəbiyyatşünas, ədəbiyyat nəzəriyyəçisi, tənqidçi ola bilmir və əksinə, görkəmli ədəbiyyat nəzəriyyəçisi, ədəbiyyatşünas, tənqidçi görkəmli yazıçı ola bilmir. Ancaq Elçin heç kəsə bənzəmir. O, görkəmli yazıçı, ssenarist, ədəbiyyatşünas, ədəbiyyat nəzəriyyəçisi, tənqidçidir.

Buludxan Xəlilov,
filologiya üzrə elmlər doktoru, professor

Elçin klassik və modern yazıçıdır.

Flora Xəlilzadə,
Əməkdar jurnalist

Bütün bu eniş-yoxuşlarda, insanı, mənəviyyatı məhv edib alçaldan zaman oynamalarında Elçin təmkinini, öz ali yazıçı mövqeyini qoruyub saxlaya bildi. ...Heç bir şeyə uymadan, xırda-landan, yönünü, yolunu dəyişmədən, dayanmadan işləmək, yazmaq, daim nəyisə dəyişməyə, insanlara, düşüncələrə təsir etməyə tələsmək, bu yolda yorulmadan, usanmadan narahatlıqla çalışmaq – Elçinin qüvvətli, şücaətli olduğu ali məqamlar bunlardı.

Afaq Məsud,
yazıçı, Əməkdar incəsənət xadimi

Nə mutlu Azərbaycan xalqına ki, Elçin kimi dəyərli, qiymətli bir dünyaca yazarı var.

Əflatun Nemətzadə,
professor

Elçin 60-cı illərdə ədəbiyyatımıza gəlmiş və tez bir zamanda əsərlərinin poetik gücü ilə oxucu kütləsinin hörmətini qazanmış yazıçılarımızdan, Azərbaycan nəsrinin təəssübünü qoruyub saxlayan nümayəndələrindəndir. Onun əsərləri mövzusunun, ideya və məzmunundan asılı olmayaraq daim ədəbi həqiqəti xalqın həqiqətindən ayırmamışdır. “Ölüm hökmü” romanının təhlili

bizim cəmiyyətimizin təhlilidir. Və bizim xalqımızın tarixi taleyi və gələcək taleyi haqqında söz demək, düşünmək, dünya və ölkə kontekstində Azərbaycan fenomeninin varlığını, mahiyyətini dərindən-dərinə, bütün qatları, baxış bucaqları ilə araşdırmaq, idrak etmək, sabaha gedən yolumuzu düzgün müəyyənləşdirmək üçün imkan verən və bilavasitə bu səbr və düşüncəyə, araşdırma və təhlilə çağıran ibrətli sənət əsəridir.

Kamil Vəliyev,
professor

Elçin müəllim “Sosrealizm bizə nə verdi?” əsərilə bütöv bir ədəbiyyat nəzəriyyəsi şöbəsinin görməli olduğu işi yerinə yetirib.

* * *

Müasir Azərbaycan ədəbiyyatını onun hüdudlarından xaricdə ləyaqətlə təmsil edən imzaları düşünəndə Elçinin adı yada düşür. Onun ədəbi-ictimai mövqeyini bir sözlə ifadə etmək olar: fəallıq. Tükənməz xalqa xidmət duyğusundan başlanan intensiv bir daxili narahatlığın doğurduğu fəallıq zərurətini o, bədii əsərlərində və cəsarətli tənqidində, çıxışlarında təlqin etməyə nail olur... Elçin inadlı yaradıcılıq axtarışları aparır. Müasirlərini sözün sehri-həqiqəti qarşısında sınağa çəkir. Onun gənclik enerjisi ilə coşub-daşan ilhamlı və nikbin yaradıcılığı həyat tərzinin daha da gözəlləşməsi, adamlarımızın yüksək ictimai ideyalar ruhunda tərbiyə olunması işində mühüm rol oynayır. Müasirlik, həyat həqiqətlərinə həssas və iti nəzər, xəlqilik və romantik pafos müasir bir sənətkar kimi Elçin yaradıcılığında... öz əksini tapan ideya-poetik vəziyyətlərdir. Ədəbi tənqid Elçinin yaradıcılığına heç zaman laqeyd olmayıb. Onun əsərləri həmin tənqiddə özünə qarşı səviyyəli münasibət tələb edib. Məlum, şablon, hamıya aid olunan meyarlarla Elçinin yaradıcılığı haqqında söz demək mümkün deyil.

Nizaməddin Şəmsizadə,
ədəbiyyatşünas, professor

Elçinin əsərlərindən yaranan dünya modeli bizim bildiyimiz dünyanı bu dolğunluqla, bu nəşə ola bilənlərin, ola biləcəklərin, olasıların çoxluğunu göstərir... Elçin bədii teksti açıla-açıla çox nazik, çox yumşaq örtük kimi göstərdiklərinin üstünə düşürlər, şeylərin, nəşələrin, xarakterlərin əyrisini, düzünü, genişliyini, hamarlığını, çıxıntısını alırlar. Elçinin söylənti tərzı povestlərində və hekayələrində əsasən silsilə cümlələrdən alınmış iri cümlələrdən yığılır. Öz ədəbiyyatımızda bugünün kökü gedib çıxır Füzuli nəsrinə, sonra da Mirzə Fətəliyə, Mirzə Cəlilə... Elçin nəsrinin söyləmə, söhbət tərzı tez-tez... mifik təsir qazanır... Elçinin əsərlərində o qədər tapıntılar var ki, onları haçansa geniş şəkildə araşdırmaq lazım gələcək.

Niyazi Mehdi,
professor, filosof, tənqidçi

Böyük ədibin, İlyas Əfəndiyevin yolunu uğurla davam etdirən Elçin çağdaş bədii-estetik fikrimizin əvəzsiz simalarından biri kimi daim ədəbiyyatşünaslığımızın, ədəbi tənqidimizin diqqət mərkəzindədir. Bu gün bəlkə də Elçin qədər populyar və orijinal sənətkarımız yoxdur...

Nizami Tağısoy,
professor

Elçinin haqqı var desin ki, ədəbi tənqidi belə yazarlar. Amma demir. Elçinin haqqı var desin ki, nəşri belə yazarlar. Amma demir. Elçinin haqqı var desin ki, səhnə əsərini belə canlandırırlar. Amma demir. Fərqlənməz. Özü deməsə də, bunları müəllifin ölkədə və dünyada qazandığı uğurlar deyir.

Qərib Mehdi,
yazıçı

Elçin öncə “Mahmud və Məryəm”, sonra “Ağ dəvə” və lap axırda “Ölüm hökmü” romanlarını qələmə almaqla həmin vaxta qədər yazmadıqlarını yazdı. Və həqiqətən Elçinin yaradıcılığında, Azərbaycan və dünya ədəbiyyatında bu əsərlərin yeri görünürdü.

Vaqif Bəhmənlı,
şair, publisist, Əməkdar mədəniyyət işçisi

Əziz və hörmətli Elçin müəllim! Sizə – böyük yazıçı və alimə ürəkdən gələn təbriklərimi çatdırmaqdan dərin sevinc duyduğumu bildirirəm. Siz ləyaqətlə yaşadığınız bu ömrün 50-yə çatmamış zaman kəsiyində Azərbaycan ədəbiyyatının və ədəbiyyatşünaslıq elminin inkişafında artıq bir əsrlik işlər görmüş, mədəniyyət və elmimizə bənzərsiz bədii və elmi töhfələr vermişiniz. Qoy ömrünüz həmişə belə əzəmətli və işıqlı olsun.

Ağamusa Axundov,
akademik

Bilməzdim ki, Elçin müəllim, qadınların daxili aləminə bu qədər bələd insandır.

Bəsti Cəfərova,
Xalq artisti

Mənə... Elçinin əsərlərində zəngin milli xarakterli obrazlar yaratmaq qismət olub.

Hacı Murad Yegizarov,
Xalq artisti

Biz fəxr edirik ki, məmləkətimizin Elçin kimi istedadlı Xalq yazıçısı, sədaqətli oğlu, görkəmli dövlət xadimi vardır. Müqəddəs ruhu xalqımızın qəlbində əbədi yurd salan İlyas müəllimin yolunu şərəflə davam etdirdiyi üçün Elçinə minnətdarıq.

Hacıbaba Bağirov,
Xalq artisti

Elçinin məqalələrinin hər biri ədəbi hadisəyə çevrilir.

Vaqif Yusifli,
filologiya elmləri doktoru

Antuan de Sent Ekzüperi deyirdi ki, su nəinki həyat üçün zəruridir, su həyatın özüdür. Bu yozumda Elçin də ədəbiyyatın özüdür. Yəni necə ki, həyatı susuz təsəvvür etmək olmaz, Azərbaycan

can ədəbiyyatını da Elçinsiz, o cümlədən bizim başqa böyük sənətkarlarımız olmadan təsəvvür etmək çətindir.

Teymur Kərimli,
akademik

Milli ədəbi düşüncə tərzində ən yeni dövr ədəbiyyatın güdrətli nümayəndələrindən biri də Elçindir. Elçin 60-cı illər ədəbiyyatının böyük yaradıcılarından... Elçin xalqımızın milli dəyərlərinin daim keşiyindədir.

Azad Nəbiyev,
AMEA-nın müxbir üzvü

Elçinin – dövlətçiliyimizdə, ədəbiyyatımızda halal haqqı və danılmaz payı olan, ömrünün müdrək çağlarını yaşayan, bir-birindən qiymətli roman və povestləri, səhnə əsərləri ilə həm oxucuları, həm tamaşaçıları sevindirən, xalqımızı arzuolunan mötəbər kürsülərdə ləyaqətlə təmsil edən məşhur Azərbaycan yazıçısının – gənclik həyəcanı və ağsaqqallıq təmkinini ilə yazdığı əsərləri sevə-sevə, sevinə-sevinə oxuyuruq.

Zəlimxan Yaqub,
Xalq şairi

Düzdür, mən Elçinin heç bir pyesində iştirak etməmişəm, amma o, mənim ən çox sevdiyim dramaturqdur.

Həsənağa Turabov,
Xalq artisti

Elçin xoşbəxt insandır ki, onun İlyas Əfəndiyev kimi valideyni, atası, müəllimi və ustadı olub. İlyas Əfəndiyev də xoşbəxt atalardandır ki, ocağında iki əvəzsiz izi qalıb!

Ziyad Səmədzadə,
akademik

Elçin ədəbiyyatımızın inkişafı yolunda irəliləyən böyük yazıçılardan biridir. O, eyni zamanda, cəmiyyətimizdə bir sıra yüksək

vəzifələrdə çalışır. Lakin nə kimi yüksək vəzifələr daşsa da, qələmini yerə qoymur. Yazıb-yaratmaq şövqü onu heç zaman tərk etmir... O, hazırda Azərbaycan dramaturgiyasının da böyük nümayəndəsidir.

Qılman İlkin
Xalq şairi

Bir problem qalırdı: bir nəzəri metod kimi, sosrealizmin daxili mexanizmini, onun tarixi missiyasını açıqlamaq lazım idi. Bunu Elçin etdi. Bəlkə də, bunu Elçindən yaxşı edən olmazdı. Bunun üçün elmi və bədii yaradıcılıq qələminin birliyi gərək idi. Digər tərəfdən, bu prosesin içində olmaz lazım idi. Hər iki halda Elçin kimi, bu prosesə hərəkət verənlərdən olmalı idi.

Yusif Seyidov,
professor, dilçi, ədəbiyyatşünas

Elçin böyük vətəndaş və yazıçı təəssübü ilə mətbuat və ədəbiyyat mühitimizdə açıq söhbətə, diskussiyaya meydan açır.

Şamil Vəliyev,
professor, ədəbiyyatşünas

Abşeron təbiətini də, bu bölgənin adamlarını da Elçin qədər real, cazibədar təsvir edən ikinci yazıçı tanımıram. Şukşin rus şimalını hansı vüsətlə təqdim edirdisə, Elçin də Abşeronu belə bir sənətkarlıqla ədəbiyyata gətirdi.

Şirindil Alışanov,
professor, ədəbiyyatşünas, tənqidçi

Mən çox rollar oynamışam, bütün rolları sevirəm, hamısı ləzzət verir, amma bu ləzzətin içində tam bir ləzzətliyi var. Elçinin “Mənim sevimli dəlim” əsərində oynadığım Baş redaktor rolu. O əsəri çox sevirəm və o rolu nə qədər oynasam da, doymaram.

Səyavuş Aslan,
Xalq artisti

Elçin bir yazıçı kimi bütöv xarakterlər və mənəvi dünyası zəngin olan bədii obrazlar ustasıdır.

Vaqif Arzumanlı,
professor, ədəbiyyatşünas, tənqidçi

Zəngin, bədii yaradıcılıq uğurları ilə yanaşı, Elçin həm də ictimai xadim kimi geniş fəaliyyət diapozonuna malik şəxsiyyətdir. Bunu o istər “Vətən” Cəmiyyətini yaradıb ona rəhbərlik etdiyi illərdə, istərsə də hal-hazırda Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini kimi məsul bir vəzifə apardığı vaxtda sübut etmişdir. Dəfələrlə çox məsuliyyətli və nüfuzlu beynəlxalq görüş və toplantılarda Azərbaycanı layiqincə təmsil edən Elçin xalqımızın və torpağımızın taleyüklü məsələlərini, ağırı və acılarını dünya ictimaiyyətinə çatdırmağa cəhd göstərmişdir.

Bir problem qalırdı: bir nəzəri metod kimi, sosrealizmin daxili mexanizmini, onun tarixi missiyasını açıqlamaq lazım idi. Bunu Elçin etdi. Bəlkə də, bunu Elçindən yaxşı edən olmazdı. Bunun üçün elmi və bədii yaradıcılıq qələminin birliyi gərək idi. Digər tərəfdən, bu prosesin içində olmaq lazım idi. Hər iki halda Elçin kimi, bu prosesə hərəkət verənlərdən olmalı idi.

Yusif Seyidov
professor

Altmış yaşın mübarək!

*Adı ömür olsa da,
ağır işdən gəlirsən,
Şərəfli bir həyatdı,
sən döyüşdən gəlirsən.
Bundan sonra yenə var
yollar, döyüşlər, işlər,
tərifləməsi dillər,
sındırılması dişlər.
Ömrü boyu çalışan
yazan, yanan, yandıran,
Qələminin ucunda
dünyanı dolandıran*

*dostumuz, qardaşımız –
el yanında üzün ağ!
Dünyanı seldə boğar
bir damla göz yaşımız
(onu görməyəcəklər).
Bu gün başına yağır
sənin güllər, çiçəklər.
Qocalığın gəncliyi
altmış yaşa deyirlər.*

Fikrət Qoca,
Xalq şairi

Elçinə!

*Bir vaxt daş kimi idi, kərpic kimi idi
söziər əlimdə.
Mən şeir yazmırdım ki,
sözlərdən ev tikirdim.
Bir vaxt balta kimi, çəkiç kimi idi,
sözlər əlimdə.
Mən şeir yazmırdım ki,
öz içimi-çölümü
dağıdırdım-tökürdüm.
Sonra muma döndü
ovcumda sözlər,
Yandırdım, hərəsi bir şama döndü,
o şamların işığında dünyaya baxdım-getdim.
Sonra quma döndü
ovcumda sözlər,
Yavaş-yavaş
o quma qarışmış axdım-getdim...*

Ramiz Rövsən,
şair, yazıçı

“Türk dünyasına xidmət” mükafatını mən yüksək qiymətləndirirəm və onu böyük yazar Elçinə təqdim etməkdən məmnunluq duyuram. Qırx il bundan əvvəl Sovet İttifaqına səfərim zamanı gənc yazar Elçinlə bir-birimizi tanımadan eyni teatr zalında olmu-

şuq. Qırx il keçib. Biz böyük yazar Elçinlə “Dədəman” zalında yana-yana oturmuşuq. Ürəklərimiz isə millətimizə və vətənimizə eyni məhəbbətlə döyünür. Bu, çox simvolikdir. Bizi birləşdirən bu məhəbbət daimidir...

Süleyman Dəmirəl,
Türkiyənin 9-cu prezidenti

Əzizim Elçin! Sənin yubileyin cavan kimi görünə bilər. Ancaq biz bilirik ki, bu yaş uğurlu ədəbi yaradıcılıq onilliklərinin və XXI əsrin başlanğıcı kimi çox maraqlı bir tarixi dövrdə dövlət xidmətinə həsr etdiyən illərin toplamıdır. Bütün bu iş, əmək və xidmət illərini doğma Azərbaycan naminə böyük xidmət dövrü adlandırmaq olar. Müstəqil dövlət quruculuğunda bu qədər fəal iştirak etmək kimi çətin bir xoşbəxtlik sənin heç də hər müasirinə nəsisib olmayıb. Belə günlərdə doğma insanlar nə arzu edirlərsə, sənə, əziz dostum və qardaşım, onların hamısını arzulayıram.

Oljas Süleymenov,

Qazaxıstan Xalq şairi, ictimai xadim

Elçinin maraqlı “Gümüşü Furqon” (“Bir görüşün tarixçəsi” - tərc.) povesti H.Mitinin tərcüməsində “Yunost” jurnalında dərc edilmişdir. Gənc müəllifin rus dilində ilk dəfə çap olunmuş bu əsəri bizim jurnalın redaksiya heyəti tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir, ən əsası isə yaxşı oxucu poçtuna malikdir.

Boris Polevoy,
rus yazıçısı

Əziz Elçin! “Mahmud və Məryəm” həm fəlsəfi konsepsiyanın dərinliyi, həm də bədii ifadə baxımından məndə böyük təəsürat yaratdı, siz əsl ustadsınız. Siz məni tamam yüngülcəsinə, heç geriyə də boylanmadan uzaq dövr insanların dünyasına daxil etdiniz. Siz öz əsas fikrinizi necə də dəqiq müəyyənləşdirmisiniz: böyüklük, əzəmət – istər həqiqi, istərsə də xəyali olsun – öz mahiyyəti etibarilə faciəvidir. Mənə düşüncələr, təşvişlər və heyranlıqlar bəxş edən saatlara görə sizə “çox sağ ol” deyirəm...

Mustay Kərim,
Başqırdıstanın Xalq şairi

Tarix yalnız elmin şərh etdiyi tarixi fakt deyil, həm də tarixi detaldır. Tarixi dövrün obrazı bizim şüurumuzda əksərən ədəbiyyatın – Şekspirin tarixi xronikaları, Stendal, Hüqo, Dümanın romanları, Lev Tolstoyun “Hərb və sülh” epopeyası sayəsində yaranır. Öz dövrünün surətini yaratmaqda nəinki Şoloxovun “Sakit Don”, ya Aleksey Tolstoyun “Əzablı yollarla” kimi epik əsərləri, eləcə də, məsələn, Yuri Trifonovun “Şəhər povestləri” iştirak etmişlər ki, buradakı məişət təfsilatları zaman ötdükcə tarixi detal əhəmiyyətini kəsb edəcəkdir. Azərbaycan yazıçısı Elçinin “Ölüm hökmü” adlı yeni romanı da bu cərgədə durur.

Yelena Movçan,
rus yazıçı-publisisti

Biz bu gün fəxr edirik ki, türk dünyasının böyük yazıçısı Elçin universitetimizin qonağıdır. Onun əsərləri də, fəaliyyəti də yüksək təqdirə layiqdir.

Prof. Dr. Özər Ərənman,
Memar Sinan Universitetinin prorektoru

Elçin özü hekayələrindəki fantastik hadisələrin reallığına inanır, lakin hamı buna inanmır. Ona görə də yazıçının qəhrəmanları öz başlarına gələnləri yalnız onları başa düşəcək, yəni ruh etbarilə onlarda doğma olan adamlara etibar edir.

Pavel Ulyaşov,
rus şairi və tənqidçisi

Elçin şamplardan qaçır, adi üsullardan qaçır. O, psixoloqdur, O, ən mürəkkəb situasiyalarda belə, “xislət dərinliyinə” daxil olur.

Vladimir Boborikin,
rus ədəbiyyatşünası

Elçin çağdaş türk ədəbiyyatının böyük nümayəndəsidir. Onun yaradıcılığı sübut edir ki, sovet rejimi dönəmində də böyük türk ədəbiyyatının sanballı nümunələrini yaratmaq mümkün olub. Elçinin istedadı rejimin tələblərini üstələyə bilib, insanların daxili

aləminə ideolojidən kənar olan gur işıq saçmağı bacarıb. Buna görə də Elçin bu gün Türkiyədə ən populyar yazıçılardan biridir.

Dr. Rahim Tarım,
türk ədəbiyyatşünası

“Mahmud və Məryəm” romanı çağdaş ədəbiyyatımızın qızıl fonduna daxil olan nadir əsərlərdəndir... ..Elçinimiz necə sürətlə boy atdı, Doğunu və Batını mənimsəyən parlaq bir ədəbiyyat bilicisinə, filosof qüdrətli nəzəriyyəçiyə çevrildi... ..Sənin oxucun olmaq çətinidir, əziz Elçinimiz! Çünki əsl qəhrəman hökmü ilə saçıdığı inciləri yığıb-yığışdırmaq olmur...

Çingiz Aytmatov,
Qırğızıstanın Xalq yazıçısı

Dünyada və xüsusilə türk topluluklarında çox böyük ehtiram qazanan sayın Elçinə türk dünyasında və insanlığa göstərdiyi xidmətlərin davamını diləyirəm.

Əli Doğramacı,
professor, Bilkənd Universitetinin rektoru

Elçin dolğun yaradıcılığı ilə həm ədəbiyyat, həm də böyük siyasət sahəsində həqiqətən də məftunedici nəticələr əldə edib.

Mixail Şvidkoy,
sənətşünas, Rusiya Federasiyası keçmiş mədəniyyət naziri

Çox hörmətli Elçin! “Parisdə avtomobil qəzası” kitabınıza heyran qalmışam. Sizin yumorunuz, sizin fantastik notlarınız və lirik verginiz mənə çox xoşuma gəlir. “Mahmud və Məryəm” çox sevdiyim və dəfələrlə oxuduğum kitablardan biri “Min bir gecə”ni mənə yadıma saldı. Sizin bu əsərinizdə mən Şərqi bütün gözəlliyini, qəddarlığını və ehtirasını tapdım. Siz bu qəribə, gözəl və qorxulu dünyanın atmosferini əla təsvir edirsiniz.

Banin (Əsədullayeva Ümmülbanu),
Fransada yaşayıb-yaradan Azərbaycan yazıçısı

Elçin möcüzə sevir. İncəsənətin bir dili var: hisslərin və həyəcanların dili. Lakin Elçin üçün möcüzə yalnız fantastika deyil. Bu – narahat, axtarışda olan canlı insan qəlbidir, həyatı dərinləndən dərk edən saf və xeyirxah insani münasibətlərdir. Yazıçı çox böyük həssaslıqla və incəliklə öz qəhrəmanlarının ən adi bir hərəkətini, əhval-ruhiyyəsini, hiss və fikirlərini duyub təsvir edən rəssam kimidir.

Yevgeni Şklovski,
rus ədəbiyyatşünası, tənqidçisi

Elçin çağdaş türk dünyasının böyük yazarlarından biridir. O, Türkiyədə də Bakıdakı kimi məşhurdur və ədəbi-mədəni aləmdə nüfuz sahibidir. Yalnız elə “Mahmud və Məryəm” romanını götürsək, Markesin “Yüz ilin tənhalığı” əsəri Latın Amerikasında ədəbiyyatında hansı yeri tutursa, Elçinin də bu ölməz romanı türk dünyasında ədəbiyyatında o yeri tutur.

Əli Özgəntürk,
türk alimi

Elçinin hekayələrini oxuyanda mən ən qərribə folklor motivlərini xatırlayıram.

Oleq Loyko,
rus tənqidçisi

Elçinin pyesləri dünya dramaturgiyasının layiqli nümunələridir.

Tuncər Cücənoğlu,
türk dramaturqu

Elçin möcüzələri sevir, o zərif və mehriban nağılıdır, o kədərli bir sehrkardır, bərq vuran, qızılı, gümüşü rənglərə üstünlük verən impressionistdir...

Lev Anninski,
rus ədəbiyyatşünası, tənqidçisi

Elçin bizim ədəbiyyatımızda öz səsi, istedadı ilə özünəməxsus yer tutur. Oxucularla qarşılıqlı ünsiyyətə görə başqalarına bənzəmir. Yazıçı onda xoşbəxt hesab olunur ki, oxucular ona qarşı diqqətli olur və onunla ünsiyyətdə olmağa çalışırlar. Buna görə də yazıçı bütün həyatı boyu sanki oxucularla “borc” içərisində yaşayır.

Mark Peyzel,
rus yazıçı-publisisti

Elçin xeyirxah qəhrəmanını gözəllik və ülvilik arzusu ilə və bunların həyata keçirilməsi ümidi ilə yaşadır. Elçin “Qeyri-fantastik hekayələr” silsiləsində göstərir ki, möcüzə təkcə nağıllarda yox, həm də real həyatda baş verə bilər; əsl səadət və gözəllik insanın mayasındadır onun vicdanında, özünə və mənəvi borclarına sədaqətli olmaq bacarıqlığındadır. Elçin sağlam varlığa çıxış yolunu əxlaqi-etik planda da axtarır, bunu insanın özü üzərində fantastik, möcüzəli qələbəsində görür.

Zoya Kedrina,
rus təhqidçisi

Elçin yaradıcılığı artıq neçə illərdir ki, iki qardaş ölkə arasında mənəvi körpü rolunu oynayır.

Dr. İldəniz Kurtulan,
tərcüməçi

Bu yaxınlarda mən “Literaturniy Azerbaydjan” jurnalının köhnə nömrələrini yerbəyer edirdim və B.Portnovun tərcüməsində Elçinin “Mahmud və Məryəm” romanını yenidən oxudum. Çox böyük zövq aldım, birinci dəfə olduğu kimi, yenə də birnəfəsə oxudum. Bu – Azərbaycan Romeo və Cülyettasıdır.

Yevgeniya Nevmerjitskaya,
Xalq artisti

Türk dünyasının böyük yazarı Elçinin yaradıcılığı yalnız qardaş Azərbaycanda və ümumiyyətlə, yalnız türk dünyasında deyil, çağdaş dünya ədəbiyyatında layiqli yer tutur.

Ömür Ceylan,
professor, türk ədəbiyyatşünası

Dərd, kədər, sevinc, məhəbbət, ayrılıq, ölüm... ayrı-ayrı xalqlar üçün deyil, bütün insanlar üçün xarakterikdir. Elçinin pyeslərinə də bu aspektdən, bu səpkidən yanaşmaq lazımdır. Belə cəhətlər isə əsərləri ilə dünyanı dolaşan böyük sənətkarlara xasdır. Bu xüsusiyyətlər Elçin dramaturgiyası üçün də xarakterikdir... Elçinin sənətkar kimi həyata baxışı, dramaturgiyası qeyri-adi olduğu üçün teatrlar ona müraciət edirlər.

Aleksandr Şarovski,
Xalq artisti

Azərbaycan hekayəçiliyinin ən öndə gedən isimlərindən biri olan Elçinin hekayələrinin Türkiyə ədəbiyyatı üçün “təzə qan” olacağına inanırıq.

Dr. Yusif Gədikli,
türk ədəbiyyatşünası

Böyük nasir və dramaturq, ədəbiyyatşünas və tənqidçi Elçin müasir həyatın, real gerçəklikdəki hadisələrin, sarsıntıların və ümumiyyətlə, bütün vəqəələrin mahir müşahidəçisi olmaqla bərabər, həm də keçmiş zamanların, dünyanın ilk baxışdan bəlkə də paradoksal görünən əzəli problemlərinin mahir salnaməçisidir.

Dmitri Balan,
professor, rumın ədəbiyyatşünası

Mən Elçinlə ilk dəfə 1986-cı ilin yayında tanış olmuşam. O zaman mən İstanbul Böyük Bələdiyyə başqanı idim. Elçin isə İzmir Bələdiyyə başqanı B.Özfaturanın dəvəti ilə Bakıdan Moskvaya, oradan İstanbula gəldi. Buradan da İzmirə gedəcəkdi. Mən Elçin haqqında hələ o zaman çox eşitmişdim, ona görə də Özfatura ilə birlikdə Hava limanına gedib, Elçini qarşıladım. Onunla qısaca söhbətimiz zamanı Elçinin türk tarixi, türk ədəbiyyatı haqqında bilgiləri, söylədiyi mülahizələr, onun hələ sovet zamanı gizlətmədiyi, cəsarətlə bildirdiyi siyasi dünyagörüşü, türk dünyası barədə düşüncələri mənə elə təsir etdi ki, heç olmasa bir gün mənim qonağım olmasını israr etdim. Doğrudan da bir gün

mənim qonağım oldu. Axşam söhbət əsnasında söz Füzulidən düşdü. Mən Füzulidən dedim, Elçin Füzulidən dedi, gözəl bir axşam keçirdik. Səhər onu İzmirə yola salarkən soruşdum ki, mənə nə tapşırığı var, nə şəxsi istəyi var? Elçin dedi: “Bədrəddin bəy, siz ki, bu qədər Füzuli babamızı sevirsiniz, bəs nə üçün İstanbul da Füzulinin heykəli yoxdur?” Bu söz mənə təsir etdi, dedim: “Elçin bəy, əziz qardaşım, siz gələn dəfə İstanbul a gələndə Füzulinin heykəli olacaq!” Belə də oldu. Bəbəkdə Füzulinin möhtəşəm heykəlini ucaldıq. O heykəlin ucaldılması Elçinin mənə dediyi o sözlərdən başladı. Bizim elə professorlarımız, alimlərimiz var ki, İstanbul da yaşayırlar, ancaq hələ gedib o heykəli görməyiblər. Elçin isə, mən bilirəm, İstanbula hər gəlişində Füzuli babamızın heykəlini ziyarət edir.

Bədrəddin Dalan,

ictimai xadim, keçmiş İstanbul Böyük Bələdiyyə başqanı

Elçin müəllim daim diqqəti ədəbiyyatımızdakı boşluqlara yönəldir və bu problemlərlə bağlı sözün həqiqi mənasında həyəcan təbili çalır.

Elnarə Akimova,

tənqidçi

Mən böyük yazarımız Elçinə “hocam” deyə müraciət etməkdən şərəf duyuram. Xocamızın bizim universitetin Onursal (Fəxri) doktoru seçilməsini hər birimiz kimi, mən də yüksək qiymətləndirir və bundan şərəf duyuram.

Prof. Dursun Koçer

İstanbul Kultur Universitetinin rektoru

Çağdaş Azərbaycan ədəbiyyatının ən böyük nümayəndələrindən biri olan Elçinin diqqəti dəyişən insani dəyərlərə yönəldən “Ulduzlar altında cinayət” əsəri Azərbaycanın son iyirmi ildə üzləşdiyi mühüm sosial və mədəni dəyişiklikləri uğurlu şəkildə əks etdirməkdədir.

Ərtuğrul Günay

Türkiyə Respublikasının Mədəniyyət və Turizm naziri

Əzizim Elçin! “Literaturnaya qazeta”da kitabım haqqında sənin söz deməyin mənə böyük sevinc bəxş etdi. Mənim üçün xüsusən orası qiymətlidir ki, bu məqalə ağıllı, dediyindən çəkinməyən, istedadlı bir qələmin stilist ustalığı ilə ərsəyə gəlib. Sənə ilk növbədə yüksək anlamaq qabiliyyətinə görə təşəkkür edirəm.»

Yevgeni Sidorov
ədəbiyyatşünas-tənqidçi, professor

Azərbaycan diasporu deyəndə Elçin yada düşməlidir. Onun yaratdığı “Vətən” Cəmiyyətinin gördüyü işlər, üç əlifba ilə – kiril, ərəb və latın qrafikası ilə nəşr etdirdiyi “Odlar yurdu” qəzeti o zamanlar çox məşhur idi. Bu insan hələ sovet dönəmində bizim bütün milli diasporumuzu bir yerə yığa bilmişdi.

Bülənt Gürçam,
“Belçika-Azərbaycan Evi”nin yaradıcısı və rəhbəri

Türk dünyasının böyük yazarı, professor-doktor Elçin yüzilin yetirdiyi, həm də sadəcə Azərbaycan xalqının deyil, böyük insanların duyğularını dilə gətirmiş önəmli bir şəxsiyyətdir. Türkiyədə çap olunan “Mahmud və Məryəm”, “Ağ dəvə”, “Ölüm hökmü”, “Şuşa dağlarını duman bürüdü”, “Sarı gəlin” kitabları ilə yanaşı, Ankara, Ərzurum, Konya Dövlət Teatrlarında səhnəyə qoyulan “Mənim sevimli dəlim”, “Mən sənin dayınam” və “Mənim ərim dəlidir” adlı pyeslər də xalqımızın böyük məftunluqla oxuduğu və tamaşa etdiyi əsərlərdəndir. Türk xalqları ədəbiyyatının ulduzu, orta qürur qaynağımız – Elçin.

Metin Turan,
türk alimi, professor

Alman dilində Elçinin “Mahmud və Məryəm” və “Ağ dəvə” romanlarını oxumuşam. Onun “Ölüm hökmü” romanını isə türk dilində oxumuşam. Məncə, bu roman dünya miqyaslı bir əsərdir. Elçin mənim çox dəyərləndirdiyim azsaylı müasir yazıçılardan biridir.

Henrix Fişer,
alman türkoloqu

Azərbaycan ilə Türkiyə əbədi dost və qardaş ölkələrdir. Hörmətli Elçin bəyin “Ulduzlar altında cinayət” (“Qatil”) tamaşası da həmin şərəfli əbədiyyət yolunda irəliyə apararı əlamətdar bir addımdır.

İsmayıl Haqqı Qaradayı,
ordu generalı, Türkiyə Silahlı qüvvələri
Baş qərargahının sabiq rəisi

Elçin parlaq müasir təhkiyə texnikasına sahibdir, o qəhrəmanın daxili monoloğunu virtuozcasına təqdim edir.

Svetlana Aliyeva,
rus tənqidçisi

Mən Elçinin bir yazıçı kimi özünəməxsusluğunu əbədi adlandırılan mövzulara belə spesifik milli elementlər gətirməsində, həm də bunu bədii-psixoloji çalarlara həssas olan oxucunu nəzərə alaraq, incə, ağıllı şəkildə etmək bacarığında görürəm.

Alla Marçenko,
rus tənqidçisi

Elçin dünya ədəbiyyatı dəyərlərini, bu sahədəki təcrübəni mükəmməl şəkildə öz yaradıcılıq laboratoriyasından uğurla keçirən çox maraqlı bir yazıçıdır... Rejissor Devid Perri “Şekspir” pyesini oxuyub ona valeh olmuşdu. Onun quruluşunda əsər Londonun Avancard Teatrında müvəffəqiyyətlə tamaşaya qoyuldu. Elçinin yaşanmış tarixə ironik, paradoksal şəkildə təqdim edilən münasibəti ingilis tamaşaçıları üçün çox maraqlı idi.

İan Piertdi,
ingilis ədəbiyyatşünası, tərcüməçi

Elçin yaradıcılığının mədəni-maarif müəssisələrində təbliği

Azərbaycanın görkəmli simalarından biri olan Xalq yazıçısı Elçinin anadan olmasının 75 illik yubileyi münasibətilə mədəni-maarif müəssisələrinin, o cümlədən kitabxanaların, mədəniyyət evlərinin, klubların, dram teatrlarının və digər müəssisələrin qarşısında mühüm vəzifələr durur.

Bununla əlaqədar olaraq, xüsusi tədbirlər planının hazırlanması və rəhbər orqanlarda təsdiq edilməsi məqsəduyğundur. Eyni zamanda, respublika şəhər və rayon mədəniyyət şöbələri, təhsil şöbələri, o cümlədən kitabxanalar, onların kənd filialları, mədəniyyət evləri, klublar, dram teatrları Elçinin yubileyi münasibətilə çap olunmuş ədəbiyyatı komplektləşdirsələr, yubiley rubrikası açsalar və nəşr olunmuş materialları vaxtaşırı orada əks etdirsələr faydalı olar.

Mədəni-maarif müəssisələri nəzərə almalıdır ki, Elçinin bütün həyat və yaradıcılığı, qələmə aldığı hekayə, povest, roman və pyeslər, ssenariləri əsasında çəkilmiş filmlər bugünümüz və sabahımız üçün mənəvi saflıq mənbəyidir.

Buna görə də, mədəni-maarif müəssisələri geniş oxucu kütlələrini, ictimaiyyəti onun həyat və yaradıcılığı ilə tanış etmək üçün müxtəlif kütləvi tədbirlərdən, o cümlədən yaradıcılıq gecələrindən, görüşlərdən, oxucu konfranslarından, ilboyu davam edən kitab sərgilərindən, əyani və şifahi təbliğat formalarından, fotostendlərdən, məruzələrdən, söhbətlərdən, sual-cavablardan, biblioqrafik xülasələrdən, teatr tamaşalarından, kinofilmlərdən və s. bu kimi ənənəvi formalardan səmərəli şəkildə istifadə edə bilərlər.

Elçinin həyat və yaradıcılığına həsr olunmuş tədbirlərə hazırlıq zamanı təşkilatçılar xüsusi proqram tərtib etməlidirlər. Təşki-

latçılar (kitabxanalar və s.) tədbirə hazırlaşarkən görülməli işləri dəqiq müəyyənləşdirməlidirlər.

Təşkilatçı-kitabxanaçı oxucu konfranslarını keçirərkən proqramda görülməli tədbirin adını, giriş sözü ilə çıxış edəcək şəxsi, eləcə də çıxış edəcək başqa şəxsləri müəyyənləşdirməlidir. Tədbirin harada və nə vaxt keçiriləcəyi dəqiqləşdirilməli və əvvəlcədən xəbər verilməlidir.

Oxucu konfranslarının il ərzində 4-5 dəfə keçirilməsi nəzərdə tutulmalıdır. Təşkilatçı-məruzəçiyə kömək məqsədilə Elçinin kitablarının dəqiq adları, nəşr tarixləri, onun haqqında ədəbiyyatın məxəzləri haqqında əlavə məlumatlar verməli, mövzular tövsiyə etməlidir.

Oxucu konfransları keçirilən zaman Elçinin kitablarından ibarət il ərzində davam edən kitab sərgisinin təşkili məqsədəuyğundur.

Yubileylə əlaqədar olaraq, Elçinin haqqında olan ədəbiyyat nümunələrinin sərgisini də tərtib etməyi tövsiyə edirik:

1. Bayramova N.L. *Elçin nəsrinin poetikası*
2. Hüseynov V.Ə. *Ürəklərə yol tapanda (Azərbaycan ədəbi tənqidi Elçin yaradıcılığı haqqında)*
3. Yusifli V., Yusifli C. *Bu nə sehrdir belə (Elçin haqqında əlli altı söz)*.
4. Ələsgərov B.A. *Elçin: bibliografiya*
5. Ələsgərov B.A. *Elçin – 60: Elçin yaradıcılığının mədəni-maarif müəssisələrində təbliği : metodik vəsait*
6. Qarayev Y. *Poeziya və nəsr*
7. Quliyev N. *Üslubiyyat məsələləri*
8. Quliyev H. *Yaradıcılıq axtarışları*
9. Əhməd V. *Hər kəsin öz səsi*
10. Məmmədov C. *Sənətkar sözü, nəsrin özü*
11. Məmmədov C. *Nəsrimiz: düşüncələr, axtarışlar*
12. Nəbiyev B. *Ölümsüzlüyün sirri*
13. Hüseynov A. *Nəsr. Ədəbi-proses - 76; 77; 78; 79*

14. *Hacıyev T. Şeirimiz, nəsrimiz, ədəbi dilimiz*
15. *Məmməd Cəfər. Həmişə bizimlə*
16. *Quliyev V. Açıq sözün hikməti*
17. *Məmməd Arif. Sənətkar qocalmır*

Tövsiyə edirik ki, Elçinin əsərləri, onun haqqında olan materiallar mövzu kartotekası şəklində hazırlanıb oxucuların istifadəsinə verilsin. Bu zaman təşkilatçılar Elçinin kitablarının müzakirəsini təşkil etsinlər. Kitablarn müzakirəsinə hazırlıq dövrü ay yarım və ya 2 ay çəkməlidir. Bu vaxt ərzində hər bir oxucu müzakirə ediləcək kitabı oxuyub, onun haqqında söz deməyə hazır olmalıdır.

Tövsiyə edirik ki, kitabxanaların, klub və mədəniyyət evlərinin əməkdaşları Elçinin yaradıcılığının geniş kütləyə çatdırılmasında yeni forma olan sitat sərgisindən də istifadə etsinlər. Burada mədəniyyət xadimlərinin, qələm dostlarının və oxucuların fikirlərindən sitatların verilməsi məqsədəuyğundur.

Elçinin yaradıcılığını geniş oxucu kütləsinə çatdırmaq üçün sual-cavab formasından da istifadə etmək məqsədəuyğundur:

Məsələn, aşağıdakı sualları qoymaq olar:

1. *Elçin nə vaxt və harada anadan olmuşdur?*
2. *Elçinin ilk hekayəsi nə vaxt və hansı qəzetdə çap olunmuşdur?*
3. *Elçinin nəşr olunmuş ilk kitabı necə adlanır?*
4. *Elçin nə vaxt və hansı elm ocağında təhsil almışdır?*
5. *Elçinin hansı əsərləri rus dilində çap olunmuşdur?*
6. *Elçin hansı janrlarda yazır?*
7. *Elçinin hansı əsərlərini oxumusunuz?*
8. *Elçin hansı xarici dillərdə çap olunmuşdur və hansı ölkələrdə?*
9. *Elçinin dram əsərlərini oxumuş və ya tamaşasına baxmışsınız?*
10. *Elçinin ssenarisi əsasında hansı filmlər çəkilmişdir?*

11. *Sizcə Elçinin hekayələrinin əsas xüsusiyyətləri hansılardır?*

12. *Elçinin romanlarında novatorluğu siz nədə görürsünüz?*

13. *Elçin yaradıcılığında ənənə və novatorluq probleminə münasibətiniz?*

14. *Elçinin redaktorluq və tərtibçilik fəaliyyəti barədə nə bilirsiniz?*

15. *Elçinin klassik ədəbiyyata münasibətini necə səciyyələndirirsiniz?*

16. *Elçin hansı kitablara ön söz yazmışdır?*

17. *Elçin hansı sənətkarlara (şair, alim, yazıçı, jurnalist) dostluq edir?*

18. *Elçin hansı vəzifələrdə işləmişdir?*

19. *Elçinin hansı elmi monoqrafiyalarını oxumusunuz?*

20. *Elçinin elmi, fəlsəfi və siyasi baxışları haqqında nə bilirsiniz?*

Mədəniyyət ocaqlarında (kitabxana, mədəniyyət evi, mədəniyyət sarayı, klub və s.) yaradıcılıq gecələrinin təşkili də vacibdir. Belə tədbirləri müxtəlif adlar altında təşkil etmək olar: “Yaradıcılıq gecəsi”, “Teatr axşamı”, və s. “Yaradıcılıq gecəsi”nin təşkili zamanı aşağıda qeyd olunan təklifləri nəzərə almaq lazımdır:

1. Təşkilatçı yaradıcılıq gecəsinə hazırlaşdıqda, əlaqədar təşkilatlar, məktəb, mədəniyyət evi və s. ilə əlaqə saxlamalıdır.

2. Gözəl ifaçılıq və natiqlik qabiliyyəti olan şagirdləri tədbirə cəlb etmək lazımdır.

3. Elçinin həyat və yaradıcılığı haqqında çıxış edəcək şəxslər üçün əvvəlcədən materiallar tərtib edilməlidir.

4. Tədbirin vaxtını və yerini əvvəlcədən təyin etmək lazımdır.

Məlumat üçün əlavə edirik ki, Elçinin yaradıcılığı teatr və kino sənəti ilə sıx bağlıdır. Buna görə də, adından göründüyü kimi, ədəbi-bədii gecə iki hissəyə bölünə bilər. Tədbirin birinci

hissəsində müəllif haqqında rəsmi çıxışlar olmalı və məlumatlar verilməlidir, ikinci hissəsində isə tədbirin mövzusu ilə bağlı teatr və ya kino göstərilməlidir.

Qeyd olunmalıdır ki, Elçin bir ssenarist kimi də məşhurdur. Onun “Aman ovçu, vurma məni” (ikihissəli ədəbi ssenari), “Yol qəsəbədən şəhərə gedir” (kinonovella), “Ox kimi bıçaq” (kinopovest), “Qisas” (səhnəcik), “Qızıl” (radiopyes), “İnfarkt” (səhnəcik), “Gecikmiş payız günü” (radiopyes) və s. əsərləri xüsusilə diqqəti cəlb edir.

Yubileylə əlaqədar olaraq kino işçiləri Elçinin ssenariləri əsasında çəkilmiş kinofilmləri nümayiş etdirilməsini nəzərdən qaçdırmamalıdır. Həmin kinofilmlərin adlarını biz baş məqalədə nəzərə çatdırmışıq.

Kitabxanalardan əlavə, digər mədəniyyət ocaqlarında, o cümlədən, klublarda, mədəniyyət evlərində Elçinin yubileyi münasibətilə il ərzində davam edən fotosərgilərin təşkili tövsiyə olunur.

Məsələn:

Elçin – 75: Kino sənətində:

- *“Baladadaşın ilk məhəbbəti” filmindən şəkillər;*
- *“Arxadan vurulan zərbə” filmindən şəkillər;*
- *“Mən hələ qayıdacağam” filmindən şəkillər;*
- *“Gümüşi furqon” filmindən şəkillər;*
- *“Bağ mövsümü” filmindən şəkillər;*
- *“Sahilsiz gecə” filmindən şəkillər;*
- *“Milli bomba” filmindən şəkillər;*

Fotosərgiyə şəkillərdən əlavə bu filmlər haqqında dövrü mətbuatda çap olunmuş müxtəlif materiallar da əlavə oluna bilər.

Xalq yazıçısı Elçinin dramaturgiya sahəsindəki fəaliyyəti də son dərəcə uğurlu alınmışdır. Onun bir sıra pyesləri həm respublikamızın, həm də qardaş Türkiyənin adlı-sanlı teatrlarında tamaşaya qoyulmuşdur.

“Poçt şöbəsində xəyal”, “Şuşaya duman gəlib”, “Ah, Paris, Paris!..”, “Mən sənin dayınam”, “Dəlivanadan dəli qaçıb, yaxud mənim sevimli dəlim”, “Mənim ərim dəlidir”, “Mahmud və Məryəm”, “Ölüm hökmü”, “Ağ dəvə” və s. dram əsərlərinin il ərzində teatrlarımızda göstərilməsini tövsiyə edirik.

Dram teatrlarımız il ərzindəki tamaşalardan çəkilmiş foto-ların sərgisini nümayiş etdirə bilərlər.

Məsələn:

Elçin – 75: Teatr sənətində: “Poçt şöbəsində xəyal”; “Şuşaya duman gəlib”; “Ah, Paris, Paris!..”; “Mənim ərim dəlidir”; “Ölüm hökmü”; “Mənim sevimli dəlim”; “Ağ dəvə”; “Mən sənın dayınam”; “Mahmud və Məryəm” tamaşalarından fotosəkillər nümayiş etdirilə bilər.

Fotosərgiyə şəkillərdən əlavə bu filmlər haqqında dövrü mətbuatda çap olunmuş müxtəlif materiallar da əlavə oluna bilər.

ƏLAVƏ

Tamaşaya qoyulmuş əsərləri

10 fevral 1980

Şəki Dövlət Dram Teatrı. “Poçt şöbəsində xəyal”.
Quruluşçu rəssam: Söhrab Ərəbov.
Bəstəkar: Cavanşir Quliyev
Quruluşçu rejissor: Ədalət Ziyadxanov.

25 mart 1988

Lənkəran Dövlət Dram Teatrı. “Mahmud və Məryəm”.
Quruluşçu rəssam: Asif Məmmədov
Azərbaycan Bəstəkarlarının əsərlərindən istifadə edilib.
Quruluşçu rejissor: Oruc Qurbanov.

1 aprel 1995

S. Vurğun adına Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrı.
“Mən sizin dayınızam” (“Teatr”).
Quruluşçu rəssam: Arif Əbdürəhmanov.
Bəstəkar: Çingiz Almaszadə.
Quruluşçu rejissor: Aleksandr Şarovski.

10 noyabr 1997

Dövlət Akademik Milli Dram Teatrı. “Ah, Paris, Paris!”
Quruluşçu rəssam: Elçin Məmmədov.
Musiqi tərtibatçısı: Vladimir Neverov.
Quruluşçu rejissor: Azərpaşa Nemətov.

7 aprel 1998

Türkiyə. Ankara Dövlət Dram Teatrı. “Dəlixanədən dəli qaçıb” (“Mənim sevimli dəlim”).
Quruluşçu rejissorlar: Fuad və Zəminə Hacıyevlər.

23 may 1998

Dövlət Akademik Milli Dram Teatrı.
“Mənim sevimli dəlim” (“Dəlixanadan dəli qaçıb”).
Quruluşçu rəssam: Elçin Məmmədov.
Musiqi tərtibatçısı: Vladimir Neverov.
Quruluşçu rejissor: Azərpaşa Nemətov.

26 sentyabr 1998

Dövlət Gənc Tamaşaçıları Teatrı.
“Mahmud və Məryəm”.
Quruluşçu rəssam: Elnur Babayev
Musiqi tərtibatçısı: Fəxrəddin Dünyamalıyev.
Quruluşçu rejissor: Loğman Kərimov.

28 noyabr 1998

S. Vurğun adına Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrı.
“Mənim sevimli dəlim” (“Dəlixanadan dəli qaçıb”).
Dekor. rəssamı Aleksandr Fyodorov.
Geyim rəssamı: Olqa Abbasova.
Bəstəkar: Çingiz Almaszadə.
Quruluşçu rejissor: Aleksandr Şarovski.

16 oktyabr 1999

Dövlət Akademik Milli Dram Teatrı.
“Mənim ərim dəlidir” (“Diaqnoz “D...””).
Quruluşçu rəssam: Elçin Məmmədov.
Musiqi tərtibatçısı Vladimir Neverov.
Quruluşçu rejissor: Azərpaşa Nemətov.

3 fevral 2000

Türkiyə. Ərzurum Dövlət Dram Teatrı. “Mənim ərim dəlidir”. Quruluşçu rejissor: Ensar Kılıç.

28 oktyabr 2000

Dövlət Gənc Tamaşaçıları Teatrı.
“Ölüm hökmü”.
Quruluşçu rəssam: Elnur Babayev.
Azərbaycan Bəstəkarlarının əsərlərindən istifadə edilib.
Quruluşçu rejissor: Loğman Kərimov.

16 dekabr 2000

S. Vurğun adına Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrı.
“Mənim ərim dəlidir”.
Dekor rəssamı: Aleksandr Fyodorov.
Geyim rəssamı: Olqa Abbasova.
Musiqi tərtibatçısı: Çingiz Almaszadə.
Quruluşçu rejissor: Aleksandr Şarovski.

23 fevral 2001

Dövlət Akademik Milli Dram Teatrı.
“Poçt şöbəsində xəyal”.
Quruluşçu rəssamlar Tahir Tahirov və Ağarəhim Əliyev.
Bəstəkar: Səyavuş Kərimi.
Quruluşçu rejissor: Mehriban Ələkbərzadə.

3 mart 2001

Türkiyə. Konya Dövlət Teatrı.
“Teatr” (“Mən sənənin dayınam”).
Quruluşçu rejissor: Alpay Ulusoy.

23 mart 2001

C. Məmmədquluzadə adına Naxçıvan Dövlət Musiqili
Dram Teatrı. “Mənim ərim dəlidir”.
Quruluşçu rəssam: Hüseynqulu Əliyev.
Musiqi tərtibatçısı: Yusif Əsgərov.
Quruluşçu rejissor: Kamran Quliyev.

1 dekabr 2001

Şuşa Dövlət Musiqili Dram Teatrı. “Şuşa dağlarını duman bürüyüb”.

Quruluşçu rəssam: Valeh Məmmədov.

Musiqi tərtibatçısı: Nəsim Məhərrəmov.

Quruluşçu rejissor: Loğman Kərimov.

23 fevral 2002

S.Vurğun adına Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrı. “Poçt şöbəsində xəyal”.

Dekor rəssamı: Aleksandr Fyodorov.

Geyim rəssamı: Olqa Abbasova.

Musiqi tərtibatçısı: Vladimir Neverov.

Quruluşçu rejissor: Aleksandr Şarovski.

22 oktyabr 2002

C.Məmmədquluzadə adına Naxçıvan Dövlət Musiqili Dram Teatrı. “Dəlixanadan dəli qaçıb” (“Mənim sevimli dəlim”). Quruluşçu rəssam: Əbülfəz Axundov.

Musiqi tərtibatçısı: Elxan Muradov.

Quruluşçu rejissor: Kamran Quliyev.

15 fevral 2003

Dövlət Gənc Tamaşaçıları Teatrı. “Ağ dəvə”.

Quruluşçu rəssam: Elnur Babayev.

Musiqi tərtibatçı: Fəxrəddin Dünyamalıyev.

(Azərbaycan bəstəkarlarının əsərlərindən istifadə edilib.)

Quruluşçu rejissor: Loğman Kərimov.

16 mart 2003

Dövlət Qusar Ləzgi Dram Teatrı. “Mənim ərim dəlidir”.

Quruluşçu rəssam: Balakərim Səfərov.

Musiqi tərtibatçısı: Pirverdi Pirverdiyev.

Quruluşçu rejissor: Rəhimxan Qaraxanov.

26 sentyabr 2003

Dövlət Akademik Milli Dram Teatrı. “Qatil”.
Quruluşçu rəssam: Nazim Bəykişiyev.
Bəstəkar: Aygün Səmədzadə.
Quruluşçu rejissor: Mehriban Ələkbərzadə.

25 dekabr 2003

Qusar Dövlət Ləzgi Dram Teatrı. “Qatil”.
Quruluşçu rəssam: Balakərim Səfərov.
Musiqi tərtibatçısı: Pırverdi Pırverdiyev.
Quruluşçu rejissor: Rəhimxan Qaraxanov.

21 iyun 2005

Gəncə Dövlət Dram Teatrı. “Qatil”.
Quruluşçu rəssam: Vahab Cəfərov.
Musiqi tərtibatçısı: Tünzalə Mustafayeva.
Quruluşçu rejissor: Vaqif Şərifov.

10 dekabr 2005

Cəfər Cabbarlı adına İrəvan Dövlət Azərbaycan
Dram Teatrı. “Poçt şöbəsində xəyal”.
Quruluşçu rəssam: Nəbat Səmədova.
Musiqi tərtibatçısı: Cavanşir Quliyev.
Quruluşçu rejissor: Firudin Məhərrəmov.

25 mart 2006

Səməd Vurğun adına Azərbaycan Dövlət Rus Dram
Teatrı. “Ulduz, məhəbbət və şampan şərabı” (“Qatil”).
Dekor. rəssamı: Aleksandr Fyodorov.
Geyim rəssamı: Olqa Abbasova.
Musiqi tərtibatçısı: Vladimir Neverov.
Quruluşçu rejissor: Aleksandr Şarovski.

1 noyabr 2006

İstanbul Böyük Bələdiyyə Teatrı.
“Yıldızlar altında cinayət” (“Qatil”).
Quruluşçu rejissor: Mələhət Abbasova

28 mart 2007

“Üns” Teatrı. “Şekspir”.
Quruluşçu rejissor: Bəhram Osmanov.
Quruluşçu rəssam: Nüsrət Hacıyev.
Musiqi tərtibatçısı və bədii rəhbər: Nərgiz Paşayeva.

11 aprel 2008

Dövlət Akademik Milli Dram Teatrı. “Arılar arasında”.
Quruluşçu rejissor: Bəhram Osmanov.
Quruluşçu rəssam: Altay Sadıqzadə.
Bəstəkar: Fərəc Qarayev.

15 oktyabr 2008.

N.B.Vəzirov adına Lənkəran Dövlət Dram Teatrı.
“Mənim sevimli dəlim”.
Quruluşçu rejissor: Adil Zeynalov.
Quruluşçu rəssam: Tələt Sadıqov.
Musiqi tərtibatçısı: Təranə Fərəcova.

22 may 2009

Gəncə Dövlət Dram Teatrı. “Ölüm hökmü”.
Səhnələşdirən və Quruluşçu rejissor: Bəhram Osmanov.
Quruluşçu rəssam: Faiq Osmanov.
Musiqi tərtibatı: İradə Muradova.

9 iyun 2009

C.Məmmədquluzadə adına Naxçıvan Dövlət Musiqili
Dram Teatrı. “Ah, Paris... Paris...”

Quruluşçu rejissor: Kamran Quliyev.
Quruluşçu rəssam:Hüseynqulu Əliyev.
Musiqi tərtibatçısı Şəmsəddin Qasimov.

19 dekabr 2009

S.Vurğun adına Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrı.
“Cəhənnəm sakinləri”.
Quruluşçu rejissor: Kamran Şahmərdan.
Quruluşçu rəssam:Tatyana Tarakanova.
Musiqi tərtibatçısı: Vladimir Neverov.

1 mart 2010

C.Cabbarlı adına İrəvan Dövlət Azərbaycan
Dram Teatrı. “Qatil”.
Quruluşçu rejissor və səhnə tərtibatçısı: Nazir
Rüstəmov. Musiqi tərtibatçısı: Sevda Ələkbərzadə.

26 may 2010

Moskva, “Dərviş-teatr”. “Şekspir”
Quruluşçu rejissor və səhnə tərtibatçısı: Mərdan
Feyzullayev. Musiqi tərtibatçısı: Zaur Fərhadov

1 noyabr 2010

Şuşa Dövlət Musiqili Dram Teatrı. “Cəhənnəm
sakinləri”. Quruluşçu rejissor: Elşən Zeynallı.
Quruluşçu rəssam: Valeh Məmmədov.
Musiqi tərtibatçısı: Firudin Bağiroğlu.

11 may 2011

Akademik Milli Dram Teatrı. “Teleskop”.
Quruluşçu rejissor: Kamran Şahmərdan.
Quruluşçu rəssam:Eduard Koçerqin.
Geyim rəssamı: Anna Koçerqina.
Musiqi tərtibatçısı: Həmid Kazımzadə.
Rəqslərin quruluşçuları:Zakir və Yelena Ağayevlər.

8 iyul 2011

H.Ərəblinski adına Sumqayıt Dövlət
Musiqli Dram Teatrı. “Qatil”.
Quruluşçu rejissor: Firudin Məhərrəmov.
Quruluşçu rəssam: Sevinc Həsənova.
Musiqi tərtibatçısı Telman Qəniyev.

14 iyul 2011

Kırım-tatar Akademik Musiqli Dram Teatrı. “Xəstə
kөнül” (“Şekspir”).
Quruluşçu rejissor və rəssam: Rinat Bektəşev
Bəstəkar: R.Bekirov.

7 noyabr 2011

H.Əliyev adına Tbilisi Dövlət
Azərbaycan Dram Teatrı. “Qatil”.
Quruluşçu rejissor və musiqi tərtibatçısı: Namiq
Valehoğlu.

5 dekabr 2011

London. Avangard teatr. “Şekspir”.
Quruluşçu rejissor və bədii rəhbər: Deyvid Peri.

18 fevral 2012

Gənc Tamaşaçıları Teatrı.
“Buzovna kəndinin əhvalatları”.
“Toyğun diri qalması” və “Dolça” povestləri əsasında
səhnələşdirən və Quruluşçu rejissor: Cənnət Səlimova.
Quruluşçu rəssam: Tahir Tahirov.
Bəstəkar: Firudin Allahverdi.

7 mart 2012

Dövlət Akademik Milli Dram Teatrı. “Şekspir”.
Quruluşçu rejissor: Petru Vutkerev.

Tərtibat rəhbəri: Nazim Bəykişiyev.
Quruluşçu rəssam: Ramin Bəykişiyev.
Musiqi tərtibatı: Həmid Kazımlı.

12 may 2012

S. Vurğun adına Azərbaycan Dövlət Rus
Dram Teatrı. “Teleskop”.
Quruluşçu rejissor: İrana Tağızadə.
Quruluşçu rəssam: Emil Kapelyuş (Sankt-Peterburq).
Geyimlər üzrə rəssam: Yuriy Suçkov (Sankt-
Peterburq). Musiqi tərtibatı: Vladimir Neverov.

9 iyun 2012

Sankt-Peterburq. “Baltiyskiy dom” teatrı. “Qatil”.
Quruluşçu rejissor və musiqi tərtibatçısı: Kamran
Şahmərdan. Quruluşçu rəssam: Valeriy Polunovskiy.
Baletmeyster: Natalya Kasparova.
İşıq üzrə rəssam: Denis Zaikin.

5 oktyabr 2012

Akademik Milli Dram Teatrı.
“Qatil”. Yeni quruluş.
Quruluşçu rejissor: Mehriban Ələkbərzadə.
Səhnə tərtibatı: İlham Elxanoğlu.
İşıq üzrə rəssam: Rafael Həsənov.
Bəstəkar: Aygün Səmədzadə.

22 yanvar 2013

Şimali Kipr Dövlət Teatrı. “Qatil”.
Quruluşçu rejissor: Mehriban Ələkbərzadə.
İkinci rejissor Yılsay Özbudak.
Səhnə effektləri: Hüseyn Özinal.
Musiqi tərtibatı: Ütku Yerebakan.

15 mart 2013

Dövlət Akademik Milli Dram Teatrı.

“Sənətkarın taleyi”.

Quruluşçu rejissor: İranə Tağızadə.

Quruluşçu rəssam: Tatyana Melnikova.

Geyim üzrə rəssamlar: İranə Tağızadə, Tatyana Melnikova.

Musiqi tərtibatı: Vladimir Neverov.

İşıq üzrə rəssam: Rafael Həsənov.

9 aprel 2013

London. Tristan Bates teatrı. “Mənim sevimli dəlim”.

Quruluşçu rejissor: Mettyu Gould.

Dizayner: Tom Kitney.

Musiqi tərtibatı: Məmməd Ənsari.

Piar marketing: Natalia Bobrovska.

Fotoqraf: Natali Albicka

8 may 2013

Bakı Uşaq Teatrı. “Humayın yuxusu”

Səhnələşdirən və Quruluşçu rejissor: Könül Şahbazova.

Rejissor köməkçisi: Niyaz Qasimov.

Rəssam: Sevda Məmmədova.

Musiqi tərtibatçısı: Rauf Hüseyinli.

29 iyun 2013

Gəncə Dövlət Dram Teatrı. “Cəhənnəm sakinləri”.

Quruluşçu rejissor: Gümrah Ömər.

Rəssam: Vahab Cəfərov.

Musiqi tərtibatçısı: Tünzalə Mustafayeva.

26 dekabr 2013

İstanbul Böyük Bələdiyyə Teatrı. “Şekspir”.

Quruluşçu rejissor: Mələhət Abbasova.

Quruluşçu rəssam: Aydan Doğan.
Geyim rəssamı: Emra Albayrak Şahin.
Bəstəkar: Aygün Səmədzadə.

6 may 2014

Bakı Bələdiyyə Teatrı.
“Diaqnoz D.” (“Mənim ərim dəlidir”)
Quruluşçu rejissor və rəssam: Oruc Qurbanov
Musiqi tərtibatı: İzzət Qurbanov

26 may 2014

N.B.Vəzirov adına Lənkəran Dövlət Dram Teatrı.
“Cəhənnəm sakinləri”.
Quruluşçu rejissor: Gümrah Ömər.
Quruluşçu rəssam: Tərhan Fərəcov.
Musiqi tərtibatı: Fərahim Sadıqov.

25 fevral 2015

London. Testved. “Teleskop”.
Quruluşçu rejissor: Metyü Qold.
Səhnə dizaynı: Faye Bradley.
Kostyum dizayneri: Jan Qray.
Səhnə meneceri: Pol Tomas.

9 oktyabr 2015

London. St.Ceyms Teatrı. “Cəhənnəm sakinləri”.
Quruluşçu rejissor: Metyü Qold.
Musiqi tərtibatı: Laurensa Mark Uayt və Ceyms Qliv.

18 noyabr 2015

Nyu-York. De Mint Teatrı
 (“The Somplete Theatre Sompany”). “Şekspir”.
Quruluşçu rejissor: Enni Uard

10 mart 2016

Azərbaycan Dövlət Musiqi Teatrı. “Baladadaşm toy hamamı”.

Səhnələşdirən: Nofəl Vəliyev (mahnı mətnləri Vüqar Əbdülovundur),

Bəstəkar: Firudin Allahverdi.

Quruluşçu rejissor: Cənnət Səlimova.

4 aprel 2016

Gürcüstan.Ozurqeti Dövlət Dram Teatrı. “Şekspir”.

Quruluşçu rejissor: Otar Kutaladze.

Bədii rəhbər: Vasili Çikoqidze.

14 may 2016

İtaliya “L.Arte del Teatro”. Pescara. “Şekspir”.

Quruluşçu rejissor: Patrizia Di Fulvio.

Tərcüməçi: Marqarita Cristiani.

20 may 2016

S.Vurğun adına Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrı.

“Artistin taleyi” (“Sənətkarın taleyi”).

Quruluşçu rejissor: İrana Tağızadə.

Dekorasiya rəssamı: Mustafa Mustafayev.

Geyim rəssamı: Olqa Abbasova.

Musiqi tərtibatı: Vladimir Neverov.

25 noyabr 2016

C.Məmmədquluzadə adına Naxçıvan Dövlət Musiqili Dram Teatrı. “Arılar arasında”

Quruluşçu rejissor: Kamran Quliyev.

Quruluşçu rəssam:Əbülfəz Axundov.

Musiqi tərtibatçısı: İmamqulu Əhmədov.

19 dekabr 2016

C.Cabbarlı adına İrəvan Dövlət Azərbaycan Dram

Teatrı. “O da aşiq olub yaza dünyada...”

Layihənin bədii rəhbəri: İftixar Piriyeu.

Quruluşçu rejissor: Nicat Qərib.

Quruluşçu rəssam: Vahid Mirzəliyev.

Rəssam: Məhsəti Eldarova.

Xoreoqraf: Zaur Əliyev.

Musiqi tərtibatçısı: Çingiz Xəlilov.

6 oktyabr 2017

Dövlət Akademik Milli Dram Teatrı. “Cəhənnəm
sakinləri”.

Quruluşçu rejissorvə rəssam: Azər Paşa Nemətov.

(Tamaşada Azər Dadaşovun musiqisindən istifadə
olunub).

Musiqi tərtibatı: Kamil İsmayılov.

Ədəbiyyat siyahısı

1. **“Aqoniya”, yoxsa təkamül?** XIX əsr Azərbaycan ədəbiyyatına bir nəzər /Elçin.- Bakı: Təhsil, 2014.- 61 s.
2. **Baş:** roman /Elçin.- Naxçıvan: Əcəmi, 2017.- 351 s.
3. **Ədəbiyyatı və cəsarət tərcümanı – Abbas Zamanov** /Elçin; red. M.Seyidov.- Bakı: Gənclik, 2016.- 142 s
4. **Kaşeyin taleyi:** [hekayə, povest] /Elçin; red. R.Məcid; layih. rəhb. X.Rza.- Bakı: Mütərcim, 2015.- 96 s.
5. **Özümüz və sözümüz** /Elçin, V.Quliyev.- Bakı: Şərq-Qərb, 2016.- 319 s.
6. **Romanlar:** Mahmud və Məryəm, Ağ dəvə, Ölüm hökmü /Elçin ; [ön söz N. Şəmsizadə] ; [red. S. Nuruqızı, A. Abbas].- Bakı: Aspoliqaf, 2013.- 735, [1] s.
7. **Söz azadlığı tənqidimizə nə verib** /Elçin.- Bakı: Təhsil, 2017.- 78 s.

8. **“525-ci qəzet “ barədə bir neçə söz** //525-ci qəzet.- 2017.- 9 sentyabr.- S.8.
9. **Böcəklər:** Maskalar silsiləsindən // 525-ci qəzet.- 2018.- 7 aprel.- S. 16
10. **Çingizxanın daşları** // 525-ci qəzet.- 2017.- 11 mart.- S.16-17.
11. **İntihar:** Gözəl kor qız haqqında hekayə // Ədəbiyyat qəzeti.- 2017.- 29 aprel.- S.16-18 .
12. **“Maskalar” silsiləsindən:** Böcəklər // Ədəbiyyat qəzeti.- 2018.- 7 aprel.- S.2-3.
13. **Müasirlik ənənənin davamıdır** // Ədəbiyyat qəzeti.- 2017.- 1 aprel.- S.5.
14. **Mühacir ədəbiyyatımızın tədqiqi** // Ədəbiyyat qəzeti.- 2017.- 8 iyul.- S.6-7.

15. Nizami və onun tədqiqatçısı haqqında bir neçə söz // Ədəbiyyat qəzeti.- 2017.- 23 sentyabr.- S.2.

16. Otuz ildən sonra // Ədəbiyyat qəzeti.- 2018.- 5 may.- S.2.

17. Ölümə hazır olan insan (Milyonçu qadını tərcümə edərəkən) // Azərbaycan.- 2017.- № 4.-S.3-6; 525-ci qəzet.- 2017.- 22 aprel.- S.16 .

18. Səmimilik və təbiilik. Vaqif Nəsibin yeni kitabına yazılmış söz // 525-ci qəzet.- 2017.- 8 aprel.- S.12; Ədəbiyyat qəzeti.- 2017.- 8 aprel.- S.3.

19. Siz kimsiniz, Qəzənfər Paşayev? // 525-ci qəzet.- 2017.- 29 iyul.- S.10.

20. Söz azadlığı tənqidimizə nə verib // 525-ci qəzet.- 2017.- 21, 28 oktyabr; 4 noyabr.- S. 8-9-10; Ədəbiyyat qəzeti.- 2017.- 4 noyabr.- S. 8-10; Azərbaycan.- 2017.- № 12.- S.162-186;

21. Şeytan əməli: Absurd pyes // 525-ci qəzet. - 2017.- 16 dekabr.- S.16.

22. Şeytan sonatası // Ədəbiyyat qəzeti.- 2017.- 30 sentyabr.- S.14-15.

23. Tut budağı, ərik budağı və sarı bülbülün nağılı // 525-ci qəzet.- 2017.- 30 dekabr.- S.14 .

24. Vəzifə kiminsə boynuna biçilməyib // Türküstan.- 2018.- 22-28 may.-S. 9; Ədalət.- 2018.- 17 may.- S.5; 525-ci qəzet.- 2018.- 19 may.- S. 8-9.

Haqqında

25. Cabbarlı, N. Elçin və Azərbaycan mühacirətşünaslığının problemləri /Nikpur Cabbarlı.- Bakı: Təhsil, 2014.- 94 s.

26. Cahangir, Ə. On üçüncü gecə: Xalq yazıçısı Elçin haqqında məqalələr /Əsəd Cahangir.- Bakı: Təhsil, 2016.- 157 s.

27. Cəfərov, N. Elçin. Yazıçının yaradıcılıq yolu /Nizami Cəfərov.- Bakı: Zərdabi LTD, 2017.- 278 s.

28. Əlizadə, M. Elçinin teatr dünyası /Məryəm Əlizadə.- Bakı: Təhsil, 2014.- 310 s.

29. Xəyal, S. Elçin /Sona Xəyal.- Bakı: Vətənoğlu, 2014.- 158 s.

30. Qərib, M. Elçin – el üçün /Mehdi Qərib.- Bakı: Vektor, 2014.- 122 s.

31. Məmmədaliyeva, L. Elçin publisistikasında “Tənha adam” – Ulu Öndər obrazı /Leyla Məmmədaliyeva.- Bakı: Elm, 2016.- 116 s.

32. Paşayev, Q. Elçin haqqında düşüncələrim /Qəzənfər Paşayev.-Bakı: Təhsil, 2013.-141 s.

33. Piriyev, İ. Müstəqillik dövrü teatrımızın inkişafında Elçin dramaturgiyasının mövqeyi /İftixar Piriyev.- Bakı: Apastroff, 2013.-226 s.

Dissertasiyalar

Bayramova, N. Müasir nəsrin janr və poetika axtarışları (Elçinin bədii nəsr əsasında): filologiya elmləri namizədi alimlik dərəcəsi almaq üçün təqdim olunmuş dissertasiya: 10.01.01 /Nərgiz Bayramova; AMEA, Nizami ad. Ədəbiyyat İnstitutu.- Bakı, 2006.- 24 s.

Eyvazov, S. Xalq yazıçısı Elçinin dramaturgiyası: filol. elm. nam. alimlik dər. almaq üçün təqdim ol. dis.: 10.01.01 /Seyfəddin Eyvazov; Azərb. Resp. Təhsil Nazirliyi, NDU.- Naxçıvan, 2008.- 175 s.

Əlizadə, E. “Yeni nəsr” və fərdi yaradıcılığın bədii təkamülü problemi (Elçinin yaradıcılığı əsasında): filol. elm. nam. alim. dər. al. üçün təqdim ol. dis.-nin avtoreferatı: 10.01.08. /Elmira Əlizadə; NDU.- Bakı, 2005.- 26 s.4.

İmanova, S. Elçinin əsərlərinin ekran təcəssümü: sənətsü-naslıq namizədi alimlik dərəcəsi almaq üçün təqdim olunmuş

dissertasiya: 17.00.03. /Sevda İmanova; Azərb. Resp. Təhsil Nazirliyi, ADMİU.- Bakı, 2007.- 140 s.

Məmmədova, E. Elçin və teatr: sənətsünaslıq namizədi alimlik dərəcəsi almaq üçün təqdim olunmuş dissertasiya: 17.00.01. /Esmira Məmmədova; Azərb. Resp. Təhsil Nazirliyi; AMEA, Memarlıq və İncəsənət İnstitutu.- Bakı, 2008.- 165 s.

Paşayeva, N. Müasir Azərbaycan ədəbiyyatında insanın bədii-estetik dərki (Xalq yazıçısı Elçinin yaradıcılığı əsasında): filol. e. d-ru a. dər. al. üçün təq. ed. dis.: 10.01.01; 09.00.04 /Nərgiz Paşayeva; AMEA, Nizami ad. Ədəbiyyat İn-tu.- Bakı: 2004.- 286 s.

Piriyev, İ. Müstəqillik dövrü teatrımızın inkişafında Elçin dramaturgiyasının mövqeyi: sənətsünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsi almaq üçün təqdim edilmiş dissertasiyanın avtoreferatı: 62.12.01 /İftixar Piriyev; Azərb. Resp. Təhsil Nazirliyi, ADMİU.- Bakı, 2012.- 28 s.

Rzayeva, A. Xalq yazıçısı Elçinin nəsrində folklorizm: filol. elm. üzrə fəlsəfə doktoru elmi dər. al. üçün təqdim ol. dis-nın avtoreferatı: 10.01.09 /Aynur Rzayeva; AMEA, Nizami ad. Ədəbiyyat İns-tu.- Bakı, 2011.- 25 s.

Şükürova, Z. Elçinin dramaturgiyasında qəhrəman problemi: filol. üzrə fəls. dok. elmi dər. al. üçün təqdim ol. dis.: 10.01.01. /Zülfüyyə Şükürova; Azərb. Resp. Təhsil Nazirliyi, ADPU.- Bakı, 2011.- 155 s.

Vahabova, S. Elçinin dramalarının dili və üslubu: filol. elm. nam. al. dər. al. üçün təqdim ol. dis. /Sara Vahabova; Azərb. Resp. Təhsil Nazirliyi, NDU.- Naxçıvan, 2010.- 138 s.

Mündəricat

Heydər Əliyev. Xalq Yazıçısı Elçinə	6
Nizami Cəfərov. Ədəbiyyat yaradıcısı, metodoloqu və təəssübkeşi	9
Bəybala Ələsgərov. Ömrün 75-ci baharı	15
Həyat və fəaliyyətinin əsas tarixləri	23
Ədəbiyyat, incəsənət, dövlət xadimləri və oxucuları Elçin haqqında	32
Elçin yaradıcılığının mədəni-maarif müəssisələrində təbliği	71
Əlavə. Tamaşaya qoyulmuş əsərləri	77
Ədəbiyyat siyahısı	90

ELÇİN: Ömrün 75-ci baharı

(Metodik vəsait)

Nəşriyyat redaktoru: *Mehriban Cəfərova*

Ünvan: AZ-1000 Bakı ş., Xaqani küç. 57

E-mail: contact@anl.az

URL: www.anl.az

M.F.Axundov adına Azərbaycan
Milli Kitabxanasının mətbəəsində
ofset üsulu ilə çap olunmuşdur.

Sifariş: № 24

Çapa imzalanmışdır: 16.07.2018

Tirajı: 150

Pulsuz